

บทที่ 3

โครงสร้างเพลงทยอยเดี่ยว

การศึกษาโครงสร้างและลักษณะเฉพาะของเพลงทยอยเดี่ยวนั้น ถือเป็นส่วนสำคัญที่ควรค่าแก่การศึกษา เพื่อให้ทราบถึงองค์ประกอบหลักและรูปแบบที่เป็นเอกลักษณ์เฉพาะของเพลงทยอยเดี่ยว ได้แก่ รูปแบบ ลีลา สำนวนทำนอง ลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนอง การศึกษาในบทนี้ สามารถแบ่งประเด็นสำคัญออกเป็น

1. องค์ประกอบทางดนตรี
2. โครงสร้างทำนองเพลง

1. องค์ประกอบทางดนตรี

เมื่อทราบที่มาของเพลงทยอยเดี่ยว จากคำบอกเล่าและเอกสารอื่น ๆ แล้วสามารถสรุปได้เพียงลักษณะรูปร่างที่มีความสอดคล้องกับที่มา คือ เพลงทยอยเดี่ยวยังมีรูปแบบในลักษณะเดียวกับเพลงทยอยใน ดังมีลักษณะทำนองที่มีความใกล้เคียงกัน ได้แก่ ในช่วงทำนองสองชั้นท่อน 2 ของเพลงทยอยในกับเพลงทยอยเดี่ยวที่ยาวพัน (อัตราสองชั้น) มีส่วนที่มีความคล้ายคลึงกันแต่อยู่คนละบันไดเสียง ซึ่งสันนิษฐานได้ว่าเพลงทยอยเดี่ยวเป็นการนำทำนองส่วนดังกล่าวมาทำการขยายให้มีความยาวมากขึ้นและสามารถแสดงให้เห็นถึงองค์ประกอบหลักทางดนตรีเป็นประเด็นต่าง ๆ ได้ดังนี้

1.1 สังคีตลักษณะ

เพลงทยอยเดี่ยว เป็นเพลงประเภทเพลงท่อนเดี่ยว โดยใช้จังหวะหน้าทับสองไม้ในอัตราสามชั้นและสองชั้น เมื่อทำการวิเคราะห์สังคีตลักษณะของทำนองเพลงดังกล่าวสามารถเขียนสัญลักษณ์แทนได้ดังนี้

I / II /

I หมายถึง ท่วงทำนองเพลงในเที่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น)

II หมายถึง ท่วงทำนองเพลงในเที่ยวพัน (อัตราจังหวะสองชั้น)

/ หมายถึง เส้นกั้นแบ่งระหว่างท่วงทำนองเพลง

ท่อน I คือ ส่วนทำนองเดี่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น) มีสังคี่ดลักษณะในท่อน
อันประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

(A B C D E F G)

ลำดับ	รายละเอียด	ประโยค	สัญลักษณ์แทน
1.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นเนื้อทำนองเพลงส่วนที่ 1 (ขึ้นต้นเพลง)	1-3	A
2.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 1	4-13	B
3.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 2	14-17	C
4.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 3	18-19	D
5.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 4	20-25	E
6.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 5	26-32	F
7.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 6	33-40	G

ตารางที่ 1 ประโยคของทำนองเพลงเดี่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น)

ท่อน II คือ ส่วนที่เป็นทำนองเดี่ยวพิน (อัตราจังหวะสองชั้น) มีสังคี่ดลักษณะในท่อน
อันประกอบด้วยส่วนต่าง ๆ ดังนี้

(H I J K L M N O P Q R S)

ลำดับ	รายละเอียด	ประโยค	สัญลักษณ์แทน
1.	ทำนองขึ้นต้นเพลงสองชั้นเป็นเนื้อทำนองเพลง ครั้งที่ 1	1-4	H
2.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 1	5-12	I
3.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 2	13-16	J
4.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 3	17-31	K
5.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 4	32-39	L
6.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 5	40-46	M
7.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 6	47-51	N
8.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 7	52-56	O
9.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 8	57-64	P
10.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นเนื้อทำนองเพลงครั้งที่ 2	65-74	Q
11.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นทำนองโยนครั้งที่ 9	75-90	R
12.	ทำนองเพลงส่วนที่เป็นเนื้อทำนองเพลงครั้งที่ 3	91-92	S

ตารางที่ 2 ประโยคของทำนองเพลงเดี่ยวพิน (อัตราจังหวะสองชั้น)

1.2 ช่วงเสียง

ช่วงเสียงของเพลงทยอยเดี่ยวในส่วนนี้ เป็นการยึดเสียงเรียงลำดับจากเสียงเริ่มต้น คือ เสียงซอล ซึ่งเป็นลูกทวนของฆ้องวงใหญ่และทำการไล่เสียงเรียงไปหาลูกยอดเสียงสุดท้ายคือ เสียงมี ดังนี้

“ซ ล ท ร ม ฟ ซ ล ท ร ี่ ม”

1.3 บันไดเสียง

จากการวิเคราะห์ท่วงทำนองในเพลงทยอยเดี่ยวนั้น พบว่าเพลงทยอยเดี่ยวนั้นมีกลุ่มเสียง บัญจมูล ดังต่อไปนี้

ช่วงทำนองเกี่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น)

มีการใช้บันไดเสียงอยู่ 1 กลุ่ม คือ

1. กลุ่มเสียง ซ ล ท x ร ม x

ช่วงทำนองเกี่ยวพัน (อัตราจังหวะสองชั้น)

มีการใช้บันไดเสียงอยู่ 1 กลุ่ม คือ

2. กลุ่มเสียง ซ ล ท x ร ม x

สามารถสรุปได้ว่า บันไดเสียงที่ใช้ในเพลงทยอยเดี่ยวนั้น มีเพียง 1 บันไดเสียงเท่านั้น คือ ซ ล ท x ร ม x แต่ในบางช่วงของทำนองเพลงอาจมีการใช้เสียงที่ 4 และ 7 เพื่อเป็นการเชื่อมทำนองเพลง

1.4 จังหวะ

เพลงทยอยเดี่ยวเป็นเพลงประเภทเพลงทยอย จึงต้องใช้หน้าทับทยอยหรือหน้าทับสองไม้ ในอัตราจังหวะสามชั้นและสองชั้นอย่างละหนึ่งท่อน ดังจะทำการอธิบายในส่วนต่อไป ดังนี้

จังหวะฉิ่ง

สามชั้น							
----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ	----	--- ฉิ่ง	----	--- ฉับ
สองชั้น							
--- ฉิ่ง	--- ฉับ	--- ฉิ่ง	--- ฉับ				

ตารางที่ 3 รูปแบบจังหวะฉิ่ง

เพลงทยอยเดี่ยวใช้หน้าทับสองไม้ทำหน้าที่ควบคุมจังหวะหน้าทับ ถึงแม้เพลงทยอยเดี่ยวจัดเป็นเพลงประเภทเพลงท่อนเดี่ยวแต่มีการดำเนินทำนองโดยสามารถทำการแบ่งออกเป็น 2 ส่วน คือ เที้ยวโอดและเที้ยวพัน ดังนั้นหน้าทับสองไม้ที่ใช้จึงใช้หน้าทับสองไม้อัตราจังหวะสามชั้นในเที้ยวโอดและใช้หน้าทับสองไม้อัตราจังหวะสองชั้นในเที้ยวพัน ในการนี้ผู้วิจัยจึงได้นำหน้าทับสองไม้ที่บรรเลงโดยกลอง 3 ชนิด คือ โทน-รำมะนา สองหน้าและกลองแขก มาแสดง เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของการใช้งานและความแตกต่างกันในแง่ของลักษณะวิธีการบรรเลงตามหน้าที่แต่ละเครื่องดนตรีที่ใช้กันอยู่ในปัจจุบันนี้

โทน – รำมะนา

สามชั้น							
--ทั้งดิง	ทั้งดิงโจ๊ะโจ๊ะ	--โจ๊ะโจ๊ะ	-- โจ๊ะโจ๊ะ	- ดิง - ดิง	-ทั้งดิงทั้ง	- ดิง - ดิง	- ทั้งดิงทั้ง
สองชั้น							
(ดิง)-โจ๊ะโจ๊ะ	ดิงดิง-ดิง	--โจ๊ะโจ๊ะ	ดิงดิง-ทั้ง				

ตารางที่ 4 รูปแบบหน้าทับโทน – รำมะนา

กลองสองหน้า

สามชั้น							
---พลึง	-พลึง-ปะ	-----	ดิงดิง-ดิง	-----	--- ปะ	--- ตู๊ป	--- พลึง
สองชั้น							
---ปะ	-ตู๊ป-ดิง	--- ปะ	-ตู๊ป-พลึง				

ตารางที่ 5 รูปแบบหน้าทับกลองสองหน้า

กลองแขก

สามชั้น							
--ทั้งดิง	ทั้งดิงโจ๊ะโจ๊ะ	--โจ๊ะโจ๊ะ	-- โจ๊ะโจ๊ะ	- ดิง - ดิง	-ทั้งดิงทั้ง	- ดิง - ดิง	- ทั้งดิงทั้ง
สองชั้น							
(ดิง)-โจ๊ะโจ๊ะ	ดิงดิง-ดิง	--โจ๊ะโจ๊ะ	ดิงดิง-ทั้ง				

ตารางที่ 6 รูปแบบหน้าทับกลองแขก

ถึงแม้ว่าในเพลงทยอยเดี่ยวนั้น จะมีลักษณะพิเศษของทำนองเพลง ด้วยลักษณะลีลา และอารมณ์ต่าง ๆ ที่อยู่ในเพลง ประกอบกับวิธีการบรรเลงแล้ว การควบคุมจังหวะหน้าทับและ อัตราจังหวะของเพลงย่อมต้องมีความสอดคล้องประสานกันอย่างกลมกลืน โดยที่ผู้ควบคุมจังหวะ หน้าทับและผู้บรรเลงเครื่องดำเนินทำนอง จำเป็นต้องมีความรู้เกี่ยวกับสัดส่วนของวรรคเพลง เพื่อความสะดวกและทำให้การบรรเลงเป็นไปอย่างราบรื่น พร้อมทั้งจะเปลี่ยนอัตราจังหวะได้ โดยไม่เกิดความผิดพลาด

2. โครงสร้างทำนองเพลง

ทำนองอัตราจังหวะสามชั้นและสองชั้นในเพลงทยอยเดี่ยว มักเรียกกันว่ามีทำนองโอด และพันโดยถือว่า ทำนองสามชั้นเท่ากับทำนองโอดและทำนองสองชั้น คือ ทำนองพันของเพลง ซึ่งสามารถนำมากล่าวเพื่อให้เกิดความเข้าใจได้ นอกจากเพลงทยอยเดี่ยวมีทั้งสองอัตราจังหวะ และ มิได้มีส่วนที่เป็นทำนองเดียวกัน ยังสามารถใช้คำว่า “ทำนองสามชั้นและทำนองสองชั้น” เพื่อแบ่งอัตราจังหวะของทำนองอย่างชัดเจน และอีกคำหนึ่งที่ใช้ คือ การเรียกทำนองสามชั้นว่า “ท่อนครวญ” ด้วยสาเหตุที่ว่า ท่วงทำนองดังกล่าวนี้มีลักษณะอาการที่คร่ำครวญ เป็นต้น ฉะนั้น เมื่อเพลงทยอยเดี่ยวแบ่งออกเป็น 2 ส่วน โดยในแต่ละส่วนมีรูปแบบของทำนองที่แยก ออกจากกันอย่างชัดเจน ผู้วิจัยจึงทำการเรียกเพลงทยอยเดี่ยวในแต่ละส่วนว่า เที้ยวโอด (ทำนองสามชั้น) และเที้ยวพัน (ทำนองสองชั้น) เพื่อให้เห็นถึงลักษณะของเพลงมากยิ่งขึ้น

2.1 รูปแบบการนำเสนอ

1. การดำเนินการวิเคราะห์ในบทนี้ ผู้วิจัยนำเสนอทำนองเพลงและบทวิเคราะห์ที่ละ บรรทัด โดยบันทึกด้วยระบบโน้ตอักษรภาษาไทย
2. การดำเนินการวิเคราะห์ในบทนี้ ผู้วิจัยทำการศึกษาเฉพาะทำนองหลักของเพลง ทยอยเดี่ยวเท่านั้น และได้รับคำปรึกษาจากผู้ทรงคุณวุฒิทางด้านเป็พาทย์

2.2 โครงสร้างทำนอง

2.2.1 ทำนองขึ้น

ทำนองขึ้นเป็นกลุ่มท่วงทำนองที่เป็นการบรรเลงในช่วงเริ่มต้นเพลง เป็นท่วงทำนองที่มีความโดดเด่น ทั้งในทำนองขึ้นต้นของเที้ยวโอดและทำนองขึ้นต้นของเที้ยวพัน ซึ่งทำนองใน เที้ยวโอดเป็นส่วนที่แสดงถึงเนื้อหาของเพลงทยอยเดี่ยว มีความงดงามด้วยการตกแต่ง ทำนองที่หลากหลาย ส่วนทำนองขึ้นต้นเที้ยวพัน เป็นการเปลี่ยนอัตราจังหวะของเพลงจาก อัตราจังหวะสามชั้นเข้าสู่สองชั้น จึงมีลักษณะทำนองที่กระชับ นอกจากนี้ยังมีการเน้นทำนอง ขึ้นต้นโดยการสะบัดเสียงคงที่อยู่ทีเสียงลา ดังมีลักษณะสำนวนทำนองต่อไปนี้

ทำนองขึ้นต้น เทียวโอด

- ซลท	- ร - ม	- ซ - ม	- ร - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ซ
-------	---------	---------	---------	---------	---------	--------	--------

ตารางที่ 7 ช่วงทำนองขึ้นต้น เทียวโอด ประโยคที่ 1

ทำนองขึ้นต้น เทียวพัน

				--- ล	- ล ล ล	- ร - ด	- ล - ซ
ทซลท	ลทตร	ฟมรม	ฟซลซ	ฟมรด	รมฟซ	ฟมรด	มรดซ

ตารางที่ 8 ช่วงทำนองขึ้นต้น เทียวพัน ประโยคที่ 1 - 3

2.2.2 ทำนองเนื้อเพลง

ทำนองเนื้อเพลงหมายถึง ท่วงทำนองเพลงที่มีการดำเนินของทำนองในลักษณะปกติที่มีลักษณะความยาวเพลงเท่ากับจังหวะหน้าทับที่ลงส่วนพอดีกัน ดังตัวอย่างทำนองเพลงที่ปรากฏในเพลงทยอยเดี่ยวดังนี้

เนื้อทำนอง เทียวโอด

ส่วนที่ 1 (วรรค 1 - 2)

- ซลท	- ร - ม	- ซ - ม	- ร - ท	- ร - ม	- ร - ท	ทท - ล	ลล - ซ
- ซลท	- ร - ม	- ซ - ร	- ม - ซ	--- ร	--- ม	--- ซ	--- ล

ตารางที่ 9 ช่วงทำนองเนื้อเพลง ส่วนที่ 1 เทียวโอด

เนื้อทำนอง เทียวพัน

ส่วนที่ 1 (วรรค 1 - 4)

---	----	-----	-----	--- ล	- ล ล ล	- ร - ด	- ล - ซ
ทซลท	ลทตร	ฟมรม	ฟซลซ	ฟมรด	รมฟซ	ฟมรด	มรดซ

ตารางที่ 10 ช่วงทำนองเนื้อเพลง ส่วนที่ 1 เทียวพัน

ส่วนที่ 2 (วรรค 65 - 74)

- ม - ล	- ม - ซ	- ลซ-	- ล - -	- ม - ล	- ม - ซ	-- ลซ	- ล- ล
ทลซร	ซรซล	ทลซล	ทด้รด์	ร്മ์รด์	รด์ทล	ทลซล	ทด้รด์
ร്മ์รด์	รด์ทล	ทลซท	ลซลซ	- ม - ล	- ม - ซ	-- ลซ	- ล- ล
ลซทล	ซม - ซ	ลซมซ	ลซทล	ทลซร	ซรซล	ทลซล	ทด้รด์
ร്മ์รด์	รด์ทล	ทลซล	ทด้รด์	ร്മ์รด์	รด์ทล	ทลซท	ลซลซ

ตารางที่ 11 ช่วงทำนองเนื้อเพลง ส่วนที่ 2 เทียวพัน

ส่วนที่ 3 (วรรค 91 - 92)

- ชลท	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ช	- ร - ช	- - ล ท	- ล - ท	- ด - ร
-------	---------	---------	---------	---------	---------	---------	---------

ตารางที่ 12 ช่วงทำนองเนื้อเพลง ส่วนที่ 3 เทียบพัน

2.2.3 ทำนองโยน

ทำนองโยนมีลักษณะดังที่ได้กล่าวไว้แล้วในตอนต้นว่า เป็นทำนองที่มีไว้เพื่อต้องการพักเสียงหรือยินเสียงใดเสียงหนึ่งเพียงเสียงเดียวและเป็นช่วงที่เปิดโอกาสให้ผู้บรรเลงได้มีโอกาสที่จะคิดประดิษฐ์ตัดแปลง พลิกแพลงทำนองโยนเพื่อให้ความสั้นยาว ที่ต้องการพักเสียง ซึ่งในการดำเนินทำนองโยนนั้นจำเป็นต้องอาศัยกลวิธีพิเศษมาช่วยใช้ประกอบการบรรเลงมีดังต่อไปนี้ ทำนองโยนในเพลงทยอยเดี่ยวนั้น ไม่ถือเป็นการนับจังหวะหน้าทับ อันประกอบไปด้วยบันไดเสียงต่อไปนี้

ทำนองโยน เทียบโอด

ส่วนที่ 1 การโยน ครั้งที่ 1 (วรรค 4 - 13)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - -	- - - -	- - ทล
- - - ล	- - - ทล	- - - ล	- - - ทล	- - - ทล	- - - ทล	ทล ทล	- ท - ล
- - - -	- - - -	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - -	- - - -	- - - ทล
- - - ช	- - - ทล	- - - ช	- - - ทล	- ชทล	- ชทล	- ชทล	- - ชม
- - - ร	- - - ชม	- - - ร	- - - ชม	- รชม	- รชม	- รชม	- - รท
- - - ร	- - - ชม	- - - ร	- - - ชม	- ร - ม	- - รม	รมรม	รท - ท
- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ท	- - - -	- - - ล	- - - -	- - - ท
- - - -	- - - ล	- - - -	- ลรท	- - - -	- - - ล	- - - -	- ลรท
- - - -	- - - ท	- - - -	- ลรท	- - - -	- - - ท	- - - -	- ลรท
- - - ท	- ลรท	- - - ท	- - ลรท	- - ลรท	- ลรท	ลรทลรท	ลช - ช

ตารางที่ 13 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 1 เทียบโอด

ส่วนที่ 2 การโยน ครั้งที่ 2 (วรรค 14-17)

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ช	- - - -	- - - ช	- ช ช ช	- ช - ช
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท - ล	- ท - ล	ทลทล	- ร - ช
- - - -	- - - -	- - - -	- - - -	- ท - ล	- ท - ล	ทลทล	- ร - ช
- ล ร ช	- ล ร ช	ชลชล	- ชลด์				

ตารางที่ 14 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 2 เทียบโอด

ส่วนที่ 3 การโยน ครั้งที่ 3 (วรรค 18-19)

----	--- ท	----	-- รัด	----	--- ท	----	-- รัด
--- ท	-- รัด	--- ท	-- รัด	- ทรัด	- ทรัด	- ทรัด	- ทรัด

ตารางที่ 15 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 3 เที้ยวโอด

ส่วนที่ 4 การโยน ครั้งที่ 4 (วรรค 20 -25)

- ช - ด	- ช - ช	- ด - ล	- ช - ฟ	- ม - ฟ	- ช - ฟ	--- ม	--- ร
--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ช	- ลชฟ	ช ล - ด	----	--- ท
--- ด	--- ท	--- ท	--- ร	--- ล	- ท - ล	ทลทล	- ช -ช
----	----	----	----	----	----	----	--- ท
----	----	----	----	----	----	----	--- รัด
----	--- ท	----	--- รัด	----	--- ท	----	--- รัด

ตารางที่ 16 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 4 เที้ยวโอด

ส่วนที่ 5 การโยน ครั้งที่ 5 (วรรค 26-32)

---	- ด - ล	- ด - ช	- ลชฟ	- ม - ฟ	- ช- ฟ	---ม	---ร
----	----	----	--- ร	----	----	----	--- ฟ
----	----	----	--- ช	----	----	----	--- ช
----	----	----	--- ล	----	----	--- ด	--- ช
----	----	----	--- ล	----	----	--- ด	--- ช
----	--- ช	----	--- ล	----	--- ช	----	--- ล
----	--- ล	----	ทลรท	----	--- ล	----	ทลรท

ตารางที่ 17 แสดงช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 5 เที้ยวโอด

ส่วนที่ 6 การโยน ครั้งที่ 6 (วรรค 33-40)

----	--- ทร	----	--- ม	----	--- ม	----	--- ม
----	--- ท	----	--- ม	----	--- ร	----	--- รล
--- ช	--- ทล	--- ช	--- ทล	- ท - ล	- ท - ล	ทลทล	ทล - ล
--- ช	ลท - ล	--- ช	ลท - ล	--- ช	ลท - ล	--- ล	ทลรท
----	----	----	--- ล	----	----	----	--- รัท
----	----	----	-- ลรัท	----	-- ลรท	ลรท ลรท	-- ลช
----	--- ล	----	--- ช	----	--- ล	----	--- ช
----	--- ช	----	--- ช	----	--- ช	----	--- ช

ตารางที่ 18 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 6 เที้ยวโอด

ทำนองโยน เทียบพัน

ส่วนที่ 1 การโยน ครั้งที่ 1 (วรรค 5-16)

5			
----	- ร - ล	-- ทล	ช ร - ช
6			
- ร - ช	ล ท - ล	ช ล ทล	ช ร - ช
7			
----	- ร - ล	-- ทล	ช ร - ช
8			
- ร - ช	ล ท - ล	ช ล ทล	ช ร - ช
9			
-- ชช	-- ทท	-- ลล	-- ชช
10			
-- ทท	-- ลล	-- ลล	-- ชช
11			
-- ชช	-- ทท	-- ลล	-- ชช
12			
-- ทท	-- ลล	-- ลล	-- ชช
13			
-ลชฟ	ชลชฟ	-ลชฟ	ชลชล
14			
-- ชฟ	มฟชล	ทลชล	ชฟ-ช
15			
-ลชฟ	ชลชฟ	-ลชฟ	ชลชล
16			
-- ชฟ	มฟชล	ทลชล	ชฟ-ช

ตารางที่ 19 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 1 เทียบพัน

ส่วนที่ 2 การโยน ครั้งที่ 2 (วรรค 17 - 31)

17			
- ทรม	- ช - ล	- ช - ม	- ร - ญ
18			
- ร - ม	- ช - ล	- รี้ - ตี้	- ท - ล
19			
--- ล	--- ทล	--- ล	--- ทล
20			
--- ล	--- ทล	ทลทล	- ร - ช
21			
--- ช	--- ช	- ลชฟ	ชฟชล
22			
----	--- ล	--- ช	ลชฟชล
23			
----	--- ล	--- ช	ลชฟ ชล
24			
--- ล	--- ช	----	--- ดล
25			
--- ช	--- ดล	- ชดล	- ชดล
26			
- ชดล	--- ด	----	--- ด
27			
--- ท	--- ด	----	--- ม
28			
- ร - ม	--- รด	----	----
29			
--- ท	- มรด	--- ท	- มรด
30			
--- ท	รดท-ดว	--- ร	--- ร
31			
ชฟมร	ชฟมร	ชฟมร	ชฟมร

ตารางที่ 20 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 2 เทียบพัน

ส่วนที่ 3 การโยน ครั้งที่ 3 (วรรค 32 - 39)

32			
- ท - ร	- ช - ม	- มรท	- ล - ร
33			
- ร - ม	- ช - ล	ทลชม	- ช - ร
34			
- ท - ร	- ช - ม	- มรท	- ล - ร
35			
- ร - ม	- ช - ล	ทลชม	- ช - ร
36			
- - รช	ลทดร	- - ช ล	ชฟมร
37			
- - รช	ลทดร	- - ช ล	ชฟมร
38			
ชชชม	ชชชร	ชชชม	ชชชร
39			
- - ชล	ชลชล	ชลชล	- ช - ล

ตารางที่ 21 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 3 เทียบพัน

ส่วนที่ 4 การโยน ครั้งที่ 4 (วรรค 40 - 46)

40			
- - - ร	- ม - ช	- - ลท	- ร - ล
41			
- - - ช	- ชลท	- ร - ล	- - - ล
42			
- - - ร	- - - ช	- - ลท	- ร - ล
43			
- - - ช	- ชลท	- ร - ล	- - - ล
44			
รดทล	รดทล	รดทล	รดทล
45			
ทททล	ทททล	ทททล	ทททล
46			
- - ท ล	ทลทล	ทลทล	- ท- ล

ตารางที่ 22 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 4 เทียบพัน

ส่วนที่ 5 การโยน ครั้งที่ 5 (วรรค 47 - 51)

47			
ชลดท	รดทล	รทลช	ทลชม
48			
- ลชม	- ร - ด	- - มร	ดว - ม
49			
- - -	- - - ม	- มมม	- ม - ม
50			
- - รม	ชลดชม	- - รม	ชลดชม
51			
- - รม	ชลดชม	- - รม	ชลดชม

ตารางที่ 23 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 5 เทียบพัน

ส่วนที่ 6 การโยน ครั้งที่ 6 (วรรค 52 - 56)

52			
รมชล	ทลชม	ลชมร	ชมรท
53			
- มรท	- ล- ช	- ลทรี	- ล - ท
54			
- - - -	- - - ท	- ททท	- ท - ท
55			
- - ลท	รีมรีล	- - ลท	รีมรีท
56			
- - ลท	รีมรีล	- - ลท	รีมรีท

ตารางที่ 24 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 6 เทียบพัน

ส่วนที่ 7 การโยน ครั้งที่ 7 (วรรค 57 - 64)

57			
ลชมร	ชมรท	มรทล	รทลช
58			
- ท - ล	- ช - ล	- - รด	ทลชม
59			
ชลชม	รทรม	ชลทล	รทลช
60			
- ร - ม	- ช - ล	- - ชล	รทลช
61			
- ร - ม	- ช - ล	ทลชม	- ร - ช
62			
-ชลท	- ร - ล	ทลชม	- ร - ช
63			
- ร - ม	- ช - ล	-ลชม	- ร - ช
64			
- มชม	- ช - ล	-ลชม	- ร - ช

ตารางที่ 25 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 7 เทียบพัน

ส่วนที่ 8 การโยน ครั้งที่ 8 (วรรค 75 - 90)

75			
- ทุรม	- ฃ - ล	- ฃ - ม	- ร - ฃ
76			
- ทุรม	- ฃ - ล	- รื - ดั	- ท - ล
77			
----	--- ล	- ลลล	- ล - ล
78			
----	----	----	--- ล
79			
----	----	----	--- ฃ
80			
----	----	----	--- ฃ
81			
----	--- ล	----	- ร - ฃ
82			
----	--- ล	----	- ร - ฃ
83			
----	- ลรฃ	- ลรฃ	- ลรฃ
84			
----	- ลรฃ	- ลรฃ	- ลรฃ
85			
ทลฃ- ด	----	----	--- ด
86			
----	--- ท	----	--- ม
87			
----	--- ท	----	--- ด
88			
----	--- ฟ	----	--- ฟ
89			
----	--- ม	----	--- ร
90			
----	--- ร	----	--- ร

ตารางที่ 26 ช่วงทำนองโยน ส่วนที่ 8 เทียบพัน

2.2.4 ทำนองลงจบ

ทำนองลงจบเป็นกลุ่มทำนองสุดท้ายของเพลงที่ประสงค์จะสื่อให้ทราบว่าเพลงกำลังจะสิ้นสุดลงแล้ว โดยปกติมักจะมีท่วงทำนองที่ลงจบเพลงคล้ายหรือเหมือนกับทำนองขึ้นของเพลง เช่นเดียวกับเพลงเดี่ยวอื่น ๆ เช่นเดี่ยวกราวใน เดี่ยวพญาโตก เป็นต้น สำหรับเพลงทยอยเดี่ยว มีสำนวนดังต่อไปนี้

ทำนองลงจบเดี่ยวโอด (วรรค 39 - 40)

----	--- ล	----	--- ช
----	--- ล	----	--- ช
----	----	----	--- ช
----	----	----	--- ช

ตารางที่ 27 ช่วงทำนองลงจบเดี่ยวโอด

ทำนองลงจบเดี่ยวพัน (วรรค 91 - 92)

- ชลท	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ช
- ร - ช	- - ล ท	- ล - ท	- ด - ร

ตารางที่ 28 ช่วงทำนองลงจบเดี่ยวพัน

การวิเคราะห์ทำนองเพลงทยอยเดี่ยวนี้ ผู้วิจัยใช้วิธีนำเสนอการวิเคราะห์ทำนองของเพลงที่ละประโยคตามขั้นตอนดังนี้

1. การเคลื่อนที่ของทำนอง
2. ลีลาสำนวนทำนอง

ดังมีรายละเอียดการวิเคราะห์ ดังต่อไปนี้

3. ลักษณะการเคลื่อนที่และลีลาสำนวนทำนอง

3.1 การเคลื่อนที่ของทำนองที่พบในเที่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น)

เนื้อทำนองเพลงตอนที่ 1 ประโยคที่ 1 – 3

ประโยคที่ 1

--- ร	--- ม	- ช - ม	- ร - ท	- ร - ม	- ร - ท	--- ล	--- ช
-------	-------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

--- X	--- X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	--- X	--- X
-------	-------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 1 ประโยคที่ 1 เที่ยวโอด

วรรคแรกเป็นสำนวนการขึ้นเพลง โดยมีลักษณะทำนองที่แปลงมากจากสำนวนที่ว่า /-ชลท /-ร-ม/-ช-ม/-ร-ท/ เท่านั้น ถึงแม้มีการเปลี่ยนรูปแบบทำนอง แต่ยังคงเสียงลูกตกและบันไดเสียงเดิมสำหรับวรรคหลังเป็นสำนวนที่เป็นการย้ำทำนองสุดท้ายของวรรคแรก เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินทำนองที่ศทางลงในบันไดเสียง “ซอล” เป็นการลงทำนองขาลงหรือถอยหลังไปหาเสียงปลายสุดคือเสียง “ซอล” นั่นเอง เป็นส่วนแสดงการเริ่มต้นของเพลงในช่วงเนื้อทำนองเพลง โดยทำนองส่วนดังกล่าว มักเป็นต้นแบบของการนำไปขึ้นต้นเพลงไทย

ประโยคที่ 2

- ช ล ท	- ร - ม	- ช - ม	- ร - ท	- ร - ม	- ร - ท	--- ล	--- ช
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

- X X X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	--- X	--- X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 2 ประโยคที่ 2 เที่ยวโอด

ประโยคนี้มีลักษณะสำนวนทำนองคล้ายกับประโยคที่หนึ่ง แต่เป็นสำนวนที่บอกให้ทราบถึงมือซ้องหรือทางกลางมากที่สุด ส่วนวรรคหลังเป็นทำนองที่เหมือนกับประโยคที่หนึ่ง ซึ่งยังคงรูปแบบของเสียงให้ลงมาหาบันไดเสียงเดิม โดยเป็นเสียงต้นของบันไดเสียง คือ เสียงซอล และยังคงส่วนเนื้อทำนองก่อนเข้าสู่การลอยจังหวะในลำดับต่อไป

ประโยคที่ 3

- ช ล ท	- ร - ม	- ช - ร	- ม - ช	--- ร	--- ม	-- ล ช	ม ช - ล
---------	---------	---------	---------	-------	-------	--------	---------

- X X X	- X - X	- X - X	- X - X	--- X	--- X	-- X X	X X - X
---------	---------	---------	---------	-------	-------	--------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 3 ประโยคที่ 3 เทียวโอด

การดำเนินทำนองในวรรคแรกใช้ทำนองคล้ายกับประโยคที่ 2 แต่ต่างกันตอนลงเสียง ลูกตก ซึ่งในประโยคที่สองเป็นการดำเนินทำนองในทิศทางลงแต่สำหรับประโยคนี้มีทิศทางทำนองในการวอร์นขึ้นตรงทำนอง /-ช-ร/-ม-ช/ แล้วลงด้วยเสียงซอลเป็นการจบวรรคแรก ส่วนวรรคหลังเป็นการเคลื่อนที่ของทำนองในทิศทางขึ้นและลงด้วยเสียงลา โดยคงทำนองในลักษณะเสียงห่าง ๆ และทำให้สามารถเห็นทำนองสารถะของทำนองหลักได้อย่างชัดเจน ส่วนทำนองในส่วนนี้ที่แยกมาจากเนื้อทำนอง เพื่อเข้าสู่การลอยจังหวะในประโยคต่อไป ซึ่งทำให้เกิดจุดเด่นและสำคัญเพื่อเป็นสัญญาณในการเข้าสู่ท่วงทำนองต่อไป อาจเรียกได้ว่าเป็นส่วนเชื่อมทำนองเพลง 2 ลักษณะให้เข้าหากัน

ทำนองโยนตอนที่ 1 ประโยคที่ 4 – 13

ประโยคที่ 4

----	-----	-----	--- ล	-----	-----	--- ท	--- ล
------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

-----	-----	-----	--- X	-----	-----	--- X	--- X
-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 4 ประโยคที่ 4 เทียวโอด

ประโยคนี้เป็นการยืมเสียงของทำนองเพียงหนึ่งเสียง คือ เสียง “ลา” และมีการเพิ่มเสียง “ที” เข้าไปในห้องเพลงก่อนหมดจังหวะสุดท้าย เพื่อเป็นการเน้นน้ำหนักเสียงสุดท้าย โดยให้ความรู้สึกกระตุกทำนองเพลงและลงเสียงหนักที่โน้ตตัวสุดท้าย ทำนองในส่วนนี้แสดงให้เห็นว่าเป็นการเชื่อมสำนวนโดยทำการลอยจังหวะลงที่เสียงลา และถือเป็นต้นสำนวนการลอยของทำนองอีกส่วนหนึ่งด้วย ก่อนจะเข้าสู่การทอนทำนองในประโยคต่อไป

ประโยคที่ 5

--- ล	--- ทล	--- ล	--- ทล	--- ทล	--- ทล	ทล ทล	- ท - ล
--- X	-- ^X X	--- X	-- ^X X	-- ^X X	-- ^X X	XXX X	-X-X

ตัวอย่างโน้ตที่ 5 ประโยคที่ 5 เทียวโอด

ท่วงทำนองเป็นการบรรเลงที่ยืนเสียงอยู่ที่เสียง “ลา” เป็นหลักและใช้เสียง “ที” ซึ่งเป็นเสียงที่อยู่สูงกว่าหนึ่งเสียงเป็นเสียงแทรก ในช่วงต้นเพื่อเพิ่มพยางค์เพลงให้มีความแตกต่างและในตอนท้าย มีทำนองที่แน่นขึ้น หากสังเกตทั้งประโยคพบว่า มีลักษณะอาการเหมือนกับการดำเนินทำนองให้มีลักษณะค่อย ๆ เร็วขึ้นหรือทำให้เกิดความถี่มากขึ้น จากนั้น ลงที่เสียง “ลา” จะพบว่า เสียง “ลา” จะอยู่ที่เสียงลูกตกของทุกจังหวะตกของทำนอง นอกจากนี้ ยังเป็นการแสดงลักษณะการยืนทำนองให้มีความถี่มากยิ่งขึ้น และเป็นส่วนที่แสดงถึงการหมดช่วงของการโยน 1 ชุด

ประโยคที่ 6

--- ร	-----	-----	---ช	---ท ล	ช ม - ช	--- ลช	---ท ล
--- X	-----	-----	--- X	--- ^X X	XX-X	--- ^X X	--- ^X X

ตัวอย่างโน้ตที่ 6 ประโยคที่ 6 เทียวโอด

การเคลื่อนที่ของทำนองเริ่มจากการขึ้นต้นวรรคด้วยเสียงเรสูง แล้วทำการลากเสียงให้ยาว จากนั้นลงมาหาเสียงซอลตอนท้ายของวรรคต้น ส่วนวรรคหลังเป็นการประดิษฐ์ทำนองให้ลงที่เสียง “ลา” โดยสังเกตได้ว่า จากส่วนท้ายของวรรค ท่วงทำนองระหว่างต้นและท้ายเป็นเพียงการตกแต่งทำนอง ซึ่งไม่ใช่เสียงหลักของวรรคแต่เป็นตกแต่งเพื่อให้ความแตกต่างไปจากเดิม โดยให้ความรู้สึกลอยจังหวะ แต่ในการลอยจังหวะนี้ มีการตกแต่งทำนอง เพื่อให้เกิดความรู้สึกมีการเชื่อมเสียงผ่านก่อนลงตอนท้ายจังหวะ และสำหรับการเคลื่อนที่ทำนองในวรรคหลังนี้ เป็นการดำเนินทำนองลงกับจังหวะหน้าทับพอดี ซึ่งจะต่างจากวรรคแรกที่เป็นการลอยจังหวะโดยไม่มีการควบคุมของจังหวะ

ประโยคที่ 7

---ช	--ทล	---ช	---ทล	-ช-ล	-ช-ล	-ชทล	--ช ม
------	------	------	-------	------	------	------	-------

---X	-- ^X X	---X	-- ^X X	-X-X	-X-X	-XXX	--XX
------	-------------------	------	-------------------	------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 7 ประโยคที่ 7 เทียวโอด

ทำนองในวรรคแรกเป็นการบรรเลงที่ยืนเสียงที่เสียง “ซอล” และเสียง “ลา” โดยเสียง “ซอล” จะตกอยู่ในส่วนจังหวะเบาคือ ห้องเพลงที่ 1 และอีกส่วนคือ เสียงลาดตกอยู่ในจังหวะหนักของทำนอง พร้อมทั้งมีเสียง “ที” แทรกก่อนหมดจังหวะเพื่อแสดงให้เห็นถึงการเน้นเสียงหลักของทำนองมากยิ่งขึ้นส่วนในวรรคหลังเป็นการบรรเลงยืนเสียงอยู่ที่เสียง “ลา” ด้วยวิธีการห่าง ๆ แล้วค่อย ๆ ทอนทำนองให้มีความถี่และเร็วขึ้น จากนั้นไปลงด้วยเสียงมีในห้องสุดท้าย ซึ่งเป็นคู่ 4 กับเสียงลาที่เป็นเสียงตกในห้องเพลงที่ 4 นอกจากนี้สำนวนทำนองในส่วนนี้เป็นสำนวนการปิดวรรคของการลอยจังหวะหนึ่งเสียงแล้วทำการโยนเสียงสู่การลอยที่เสียง “มี” ต่อไป

ประโยคที่ 8

---ร	---ชม	---ร	---ชม	-รชม	-รชม	-รชม	--รท
------	-------	------	-------	------	------	------	------

---X	--- ^X X	---X	--- ^X X	-XXX	-XXX	-XXX	--XX
------	--------------------	------	--------------------	------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 8 ประโยคที่ 8 เทียวโอด

ประโยคนี้นี้เป็นการโยนเสียงซึ่งอยู่ในบันไดเสียง “มี” โดยสังเกตได้จากจังหวะหนักจะมีเสียงลูกตกอยู่ที่เสียง “มี” เป็นหลัก โดยถือว่าเป็นส่วนที่เน้นเสียงและเน้นทำนองเพลง ส่วนวรรคท้ายของทำนองในจังหวะเบาเป็นเพียงเสียงผ่าน แต่ในเสียงที่ผ่าน เช่น /ชม/ เป็นการบรรเลงข้ามเสียงเป็นคู่สามของทำนองสังเกตได้ว่า สำนวนทำนองในส่วนนี้เป็นประโยคสำนวนเริ่มต้นการเชื่อมเสียงของการลอยจากส่วนที่ผ่านมา ที่ต่อเนื่องโดยการยืนเสียงหลักของการลอยจังหวะไว้ ถึงแม้ว่าจะมีการตกแต่งทำนองก็ตาม

ประโยคที่ 9

--- ร	--- ชม	--- ร	--- ชม	- ร - ม	-- ร ม	ร ม ร ม	รท -ท
-------	--------	-------	--------	---------	--------	---------	-------

--- X	--- ^X X	--- X	--- ^X X	- X - X	--- ^X X	X X X X	--- X
-------	--------------------	-------	--------------------	---------	--------------------	---------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 9 ประโยคที่ 9 เทียวโอด

วรรคแรกมีลักษณะทำนองคล้ายกับประโยคที่ 8 คือ โยนที่เสียงมี โดยมีเสียง “มี” เป็นเสียงหลักของวรรคซึ่งตรงกับจังหวะหนักของส่วนต้นทั้งสองแห่ง สำหรับวรรคแรกเป็นการเน้นและยืนเสียง ที่เป็นเสียงหลักของทำนองได้แก่ เสียง “เร” และเสียง “มี” จากนั้นลงจบวรรคด้วยเสียง “ที” ซึ่งถือเป็นคู่ 4 ของทำนองและเป็นการโยนเพื่อส่งต่อทำนองส่วนต่อไป นอกจากนี้ ยังมี การใช้กลวิธีการทอนทำนองที่มีเสียงซ้ำกัน

ประโยคที่ 10

---	--- ล	----	--- ท	---	--- ล	----	--- ท
-----	-------	------	-------	-----	-------	------	-------

----	--- X	----	--- X	----	--- X	----	--- X
------	-------	------	-------	------	-------	------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 10 ประโยคที่ 10 เทียวโอด

ประโยคนี้เป็นการบรรเลงที่ยืนเสียงหลักของทำนอง โดยเครื่องดนตรีแต่ละเครื่องจะทำเสียงในลักษณะการไหลของเสียง เพื่อให้เกิดความต่อเนื่อง โดยมีรูปแบบทั้ง 2 วรรคเหมือนกันคือทำนองในจังหวะหนักจะเป็นคู่ลา และทำนองคู่หลังจะเป็นเสียง “ที” ที่มีการยืนเสียงในจังหวะหนักเป็นหลัก โดยถือว่าทำนองดังกล่าว เป็นสำนวนทำนองการขึ้นต้นช่วงการลอยในเสียงนี้ ซึ่งให้ความสำคัญของเสียงในจังหวะห่าง เพื่อเป็นทำนองต้นของการทอนที่ทำให้มีความถี่มากขึ้นในประโยคต่อไป

ประโยคที่ 11

---	--- ล	----	-- ลรืท	---	--- ล	----	-- ลรืท
-----	-------	------	---------	-----	-------	------	---------

----	--- X	----	- X ^X X	----	--- X	----	- X ^X X
------	-------	------	--------------------	------	-------	------	--------------------

ตัวอย่างโน้ตที่ 11 ประโยคที่ 11 เทียวโอด

ประโยคนี้ มีลักษณะทำนองคล้ายกับประโยคที่ 10 คือ เป็นการยื่นเสียงหนักของทำนอง แต่มีการเพิ่มพยางค์ให้เป็นสามเสียง โดยใช้วิธีการวัดเสียงทั้งสองวรรคเหมือนกันมีเสียงลูกตกเสียงเดียวกัน ที่มีลักษณะเช่นนี้ เพื่อแสดงให้เห็นถึงวิธีการตกแต่งทำนอง ที่สามารถสร้างอารมณ์ความรู้สึกที่ต่างไปจากทำนองเดิมของวรรคที่ผ่านมา

ประโยคที่ 12

---	--- ท	----	-- ลรืท	---	--- ท	----	-- ลรืท
-----	-------	------	---------	-----	-------	------	---------

----	--- X	----	- X ^X X	----	--- X	----	- X ^X X
------	-------	------	--------------------	------	-------	------	--------------------

ตัวอย่างโน้ตที่ 12 ประโยคที่ 12 เทียวโอด

ประโยคนี้มีท่วงทำนองและเนื้อทำนองเพลงคล้ายกับประโยคที่ 10 และ 11 แต่มีการเน้นที่เสียงจังหวะหนัก โดยเพิ่มขึ้นหนึ่งเสียงคือ เสียง “ที” ทำให้ท่วงทำนองในประโยคดังกล่าวมีการลอยเสียงลงที่เสียง “ที” ในส่วนจังหวะหนักตลอดทำนองพร้อมทั้งยังมีการใช้วิธีการวัดเสียงในตอนท้ายของทั้งสองวรรค โดยให้รู้สึกเหมือนการกระตุกเสียง แสดงการเน้นเสียงตกอย่างชัดเจนและเป็นส่วนต้นของการท่อนทำนองจาก

/- - - ล/- - -ท/- - -ล/- - -ท/

เป็น

/- - -ท/- - -ท/- - -ท/- - -ท/

จากทำนองดังกล่าวพบว่าการนำเสียงตกของเสียงหนักในท้องเพลงที่ 2 และ 4 ของประโยคที่ 10 และ 11 มาเป็นเสียงหนักของทุก ๆ ห้องในประโยคนี้

ประโยคที่ 13

--- ท	-- ลรืท	--- ท	-- ลรืท	-- ลรืท	-- ลรืท	ลรืท ลรืท	ลช- ช
-------	---------	-------	---------	---------	---------	-----------	-------

--- X	- X ^X X	--- X	- X ^X X	- X ^X X	- X ^X X	X ^X X X ^X X	X X - X
-------	--------------------	-------	--------------------	--------------------	--------------------	-----------------------------------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 13 ประโยคที่ 13 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการเพิ่มความถี่ของโน้ตจากเดิม และยังคงเสียง “ที” ในวรรคแรก ซึ่งเป็นการทอนทำนองจากให้ย่อยลง เช่น

-----	--- X	-----	- X ^X X
-------	-------	-------	--------------------

เป็น

--- X	- X ^X X
-------	--------------------

เป็น

- X ^X X

เสียงของลูกตกเป็นเสียงเดียวกัน จากนั้นในวรรคหลังเป็นการทอนทำนองเพลงให้เหลือเพียงเสียงตกเท่านั้นที่ยังคงเดิมอยู่ โดยเหลือเพียงหน่วยเดียว คือ /- ลรืท/ เป็นต้น จากนั้นทำการโยนเสียงไปหาเสียง “ซอล” ซึ่งเป็นการลงจบในจังหวะสุดท้ายพร้อมทำการทอนปิดสำนวนการลอยในส่วนนี้ เพื่อเข้าสู่เสียงซอลต่อไป

ทำนองโยนตอนที่ 2 ประโยคที่ 14 - 17

ประโยคที่ 14

-----	-----	-----	--- ช	-----	--- ช	- ช ช ช	- ช - ช
-------	-------	-------	-------	-------	-------	---------	---------

-----	-----	-----	--- X	-----	--- X	- X X X	- X - X
-------	-------	-------	-------	-------	-------	---------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 14 ประโยคที่ 14 เทียวโอด

ทำนองวรรคแรกเป็นการลอยเสียงให้ยาวจากเสียงท้ายประโยคที่ 13 ไปลงที่เสียง “ซอล” วรรคแรกและวรรคหลัง ซึ่งแสดงลักษณะของการยื่นเสียงเหมือนทำโน้ตในเพลงประเภทปรบไก่ และเป็นส่วนพักกำลังของผู้บรรเลงได้เป็นอย่างดี ก่อนเข้าสู่ทำนองในส่วนต่อไป

ประโยคที่ 15

----	----	----	---ล	-ท-ล	-ท-ล	ทลทล	-ร-ช
----	----	----	---X	-X-X	-X-X	XXXX	-X-X

ตัวอย่างโน้ตที่ 15 ประโยคที่ 15 เทียวโอด

ทำนองนี้พบว่าการลอยเสียงลงที่เสียงลาในท่ายวรรคแรก จากนั้นเป็นการทอนให้อยู่ในทำนองโยนดังนี้ /-ท-ล/-ท-ล/ ดังต่อไปนี้

-X-X	-X-X
เป็น	
XXXX	

นอกจากนี้ยังคงเสียงลูกตกที่เสียง "ลา" เป็นเสียงสำคัญ แล้วเข้าสู่การโยนทำนองลงไปหาเสียง "ซอล" ที่ยังคงเสียงตกเสียงเดิมจากประโยคที่ผ่านมา แสดงถึงการตกเสียงหลักของทำนอง

ประโยคที่ 16

----	----	----	---ล	-ท-ล	-ท-ล	ทลทล	-ร-ช
----	----	----	---X	-X-X	-X-X	XXXX	-X-X

ตัวอย่างโน้ตที่ 16 ประโยคที่ 16 เทียวโอด

ทำนองในประโยคนี้ เป็นการบรรเลงซ้ำทำนองกับประโยคที่ 15 โดยมีการบรรเลงเหมือนกันทุกประการ แต่เสียง "ซอล" สุดท้ายไม่จำเป็นต้องลากยาวเพราะเป็นการลงจบวรรคพอดีทำนองในส่วนนี้เป็นการเน้นย้ำทำนอง เพื่อแสดงการทอนทำนองก่อนหมดวรรคของการลอยจังหวะในโยนเสียงดังกล่าว

ประโยคที่ 17

- ล ^ร ฐ	- ล ^ร ฐ	ชลชล	- ฐ ล ด	-----	-----	-----	--- ท
- X ^X X	- X ^X X	X X X X	- X X X	-----	-----	-----	--- X

ตัวอย่างโน้ตที่ 17 ประโยคที่ 17 เทียวโอด

ประโยคนี้เป็นการทอนเพื่อส่งต่อไปยังบันไดเสียงอื่นต่อไป ทำนองในช่วงต้นนั้น บังบอกถึงทำนองก่อนหน้าที่เป็นลักษณะใด จากนั้นตอนกลางของวรรคเป็นการเลื่อนเสียงของท่วงทำนองให้ไปหาเสียงใดในทิศทางขึ้น โดยใช้วิธีการย้ายเสียงก่อนที่จะไปอีกเสียงหนึ่ง เมื่อลงเสียงใดในทำยวรรคแรกแล้วทำการยีนเสียงยาวต่อเนื่องเพื่อไปลงที่เสียง“ที” ซึ่งเป็นการลดระดับเสียงลงมาหนึ่งเสียง จากนั้นจึงลากเสียงยาวต่อเนื่องทำการลอยจังหวะต่อไป

ทำนองโยนตอนที่ 3 ประโยคที่ 18 -19

ประโยคที่ 18

-----	--- ท	-----	-- ร ด	-----	--- ท	-----	-- ร ด
-----	--- X	-----	-- X X	-----	--- X	-----	-- X X

ตัวอย่างโน้ตที่ 18 ประโยคที่ 18 เทียวโอด

ทำนองโยนตอนนี้วรรคแรกและวรรคหลังบรรเลงเหมือนกัน โดยการซ้ำทำนองนั่นเอง จะสังเกตได้ว่า เสียงสำคัญคือเสียง “เร” และเสียง “โด” และมีการเรียงเสียงแต่ละเสียงให้อยู่ห่างกันหนึ่งระดับเสียง เช่น จากเสียงเรไปหาเสียงโด และเสียงโดไปหาเสียงที

ร → ด → ท

ประโยคที่ 19

--- ท	-- รัด	--- ท	-- รัด	- ทรัด	- ทรัด	- ทรัด	- ทรัด
-------	--------	-------	--------	--------	--------	--------	--------

--- X	X ^x X X	--- X	X ^x X X	- X ^x X	- X ^x X	- X ^x X	- X ^x X
-------	--------------------	-------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------	--------------------

ตัวอย่างโน้ตที่ 19 ประโยคที่ 19 เทียวโอด

การดำเนินทำนองวรรคแรกมีทำนองซ้ำกัน โดยมีเสียงสำคัญของทำนองเพลงคือเสียง "ทีและโด" ส่วนที่เป็นเสียงผ่านนั้น คือ เสียง "เร" พร้อมทั้งทำการสลับ ก่อนลงจังหวะหนักของห้องเพลงสุดท้าย ทำนองในวรรคแรกยังคงเป็น /---ท/----ด/---ท/----ด/ ส่วนสำหรับวรรคหลังเป็นการลดรายละเอียดของวรรคแรกลงเหลือเพียง 3 ตัวโน้ตเท่านั้น ดังเช่น /- X^x X/ แล้วทำการบรรเลงในรูปนี้ไปจนหมดวรรค ที่มีลักษณะของการทอนทำนองให้มีความกระชั้นเพิ่มมากขึ้น อีกทั้งเป็นการใช้เสียงปิดท้ายชุดการโยน

ทำนองโยนตอนที่ 4 ประโยคที่ 20 - 25

ประโยคที่ 20

- ซ - ด	- ซ - ซ	- ด - ล	- ซ - ฟ	- ม - ฟ	- ซ - ฟ	--- ม	--- ร
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	- X - X	--- X	--- X
---------	---------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 20 ประโยคที่ 20 เทียวโอด

ทำนองต่อไปนี้มีแนวทิศทางของเสียงอยู่ในทิศทางลง โดยในวรรคแรกเป็นช่วงรอยต่อของทำนอง เพื่อให้ลงที่เสียงฟา และเป็นทำนองที่เอื้อต่อทำนองในวรรคหลัง ซึ่งอยู่ในลักษณะทิศทางลงคือ /---ซ/---ฟ/---ม/ ---ร/ เป็นทำนองแสดงสำนวนการเชื่อมเสียง คือ มีการใช้เสียงในระดับที่ 4 และ 7 ของบันไดเสียง ซลทขรมข

ประโยคที่ 21

--- ร	--- ม	--- ฟ	--- ช	- ลชฟ	ช ล - ด	----	--- ท
-------	-------	-------	-------	-------	---------	------	-------

--- X	--- X	--- X	--- X	- X X X	X X - X	----	--- X
-------	-------	-------	-------	---------	---------	------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 21 ประโยคที่ 21 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการยืันทำนองหรือเสียงลูกตกเท่านั้น โดยไม่มีการประดับตกแต่งทำนองแต่อย่างใด พร้อมทั้งเป็นการเรียงเสียงไปในทิศทางขึ้น โดยทำการข้ามบันไดเสียง สำหรับทำนองในวรรคหลังใช้กลวิธีการสลับลงแต่ยังคงใช้บันไดเสียงเดิม และส่งต่อไปยังเสียงโดสูง เพื่อทำการลอยจังหวะในเสียงโด แล้วทำการลงจังหวะลอยด้วยเสียง “ที” ในห้องสุดท้าย ซึ่งเป็นสำนวนทำนองที่แสดงส่วนเนื้อและทำนองลงจบที่ท้ายห้องเพลง ที่เป็นเสียงตกหลักของประโยค

ประโยคที่ 22

--- ดั	--- ท	--- ท	--- รี่	--- ล	- ท - ล	ทลทล	- ช -ช
--------	-------	-------	---------	-------	---------	------	--------

--- X	--- X	--- X	--- X	--- X	- X - X	X X X X	- X - X
-------	-------	-------	-------	-------	---------	---------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 22 ประโยคที่ 22 เทียวโอด

ประโยคนี้มีลักษณะการลอยเสียง โดยในวรรคแรกมีเสียงสำคัญคือ เสียงโดและเสียงเร ในตอนท้ายของวรรคแรกนี้ มีเสียงที่ ทำหน้าที่เป็นเสียงผ่าน ฉะนั้น น้ำหนักของเสียงจะเบากว่าตอนต้นและตอนท้ายห้อง จากนั้น เป็นการทอนทำนองลงอย่างรวดเร็วและยังคงเสียง “ลา” เพื่อส่งต่อไปหาเสียงซอล เมื่อเทียบกับเสียงดกวรรคแรกแล้วจะตกเสียงห่างกันเป็นคู่ 5 ของบันไดเสียง ซึ่งแสดงถึงการยืนเสียงในลูกตกสำคัญเดียวกัน

ประโยคที่ 23

----	----	----	---ล	----	----	----	---ล
----	----	----	---X	----	----	----	---X

ตัวอย่างโน้ตที่ 23 ประโยคที่ 23 เทียวโอด

ทำนองนี้เป็นการบรรเลงยีนเสียงจาก“ลา” ในวรรคแรกไปลงหมดวรรคหลัง เพราะฉะนั้นเสียงที่เกิดต้องมีความต่อเนื่องและไม่หยุดเคลื่อนที่หรือหยุดความรู้สึก โดยการลอยที่คงที่และเป็นการรอจังหวะแล้วเข้าสู่ทำนองในวรรคต่อไป

ประโยคที่ 24

----	----	----	---ด	----	----	----	---ด
----	----	----	---X	----	----	----	---X

ตัวอย่างโน้ตที่ 24 ประโยคที่ 24 เทียวโอด

ประโยคนี้มีลักษณะคล้ายกับประโยคที่ 23 แต่เปลี่ยนขึ้นมาเป็นเสียงโดโดยข้ามหนึ่งเสียง เพื่อให้มีความแตกต่างมากยิ่งขึ้นและยังคงรูปแบบการบรรเลงในกระสวนจังหวะที่เท่ากัน แสดงถึงการเลื่อนเสียงลอยโดยคงเสียงตกจังหวะหลักของทำนองเอาไว้

ประโยคที่ 25

----	---ท	----	---รด	----	---ท	----	---รด
----	---X	----	--- ^X X	----	---X	----	--- ^X X

ตัวอย่างโน้ตที่ 25 ประโยคที่ 25 เทียวโอด

สำนวนนี้ยังคงเป็นการบรรเลงในลักษณะการยีนเสียงเช่นเดิม แต่มีการเพิ่มรายละเอียดเข้ามา มีการลงเสียงสำคัญที่เสียง “ท” และ “โด” สำหรับเสียง “รด” เป็นการเพิ่มทำนองผ่านเสียงสำคัญเท่านั้น ซึ่งการทำเช่นนี้ เป็นการเน้นเสียงให้มีช่วงของทำนองมากยิ่งขึ้น การบรรเลงในวรรคแรกและวรรคหลังมีลักษณะเหมือนกันตลอดทั้งประโยค นอกจากนี้ยังคงแสดงลักษณะของการท่อนทำนองเพลงอีกด้วย

ทำนองโยนตอนที่ 5 ประโยคที่ 26 - 32

ประโยคที่ 26

---	- ด - ล	- ด - ช	- ลชฟ	- ม - ฟ	- ช- ฟ	---ม	---ร
-----	---------	---------	-------	---------	--------	------	------

----	- X - X	- X - X	- X X X	- X - X	- X - X	--- X	--- X
------	---------	---------	---------	---------	---------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 26 ประโยคที่ 26 เทียวโอด

ทำนองทั้งสองวรรคเพลงมีทิศทางการทำนองในทิศทางลงเหมือนกัน คือ วรรคแรกอยู่ในลักษณะ /---ด/---ล/---ช/---ฟ/ และในวรรคหลังอยู่ในลักษณะ /---ช/ ---ฟ/ ---ม/ --- ร/ ซึ่งสามารถสังเกตได้ว่า ทำนองในวรรคแรกและวรรคหลังจะมีทิศทางการดำเนินทำนองในทิศทางลงในลักษณะที่คล้ายกัน กล่าวคือ เป็นการเรียงเสียงลงโดยไม่มีการข้ามบันไดเสียง เช่น

วรรคแรก --- ล ---ช ---ฟ }
 วรรคหลัง ---ฟ ---ม ---ร }
 ห่างกันเป็นคู่ 3

ทั้งสองวรรคนี้ ห่างกันเป็นคู่ 3 เพียงเท่านั้น โดยผ่านเสียงที่สองหมดทุกส่วน

ประโยคที่ 27

----	----	----	---ร	----	----	----	---ฟ
------	------	------	------	------	------	------	------

----	----	----	---X	----	----	----	---X
------	------	------	------	------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 27 ประโยคที่ 27 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการลอยเสียงมาลงที่เสียง “เร” จบหมดวรรคแรกและจากนั้นทำการลอยเสียง “เร” ไปลงที่เสียง “ฟา” ซึ่งเป็นเสียงหลักของวรรคหลัง สังเกตได้ว่า เสียงจากเรไปหาเสียง “ฟา” เป็นการลอยข้ามหนึ่งเสียง คือ ข้ามเสียง “มี” ทำให้ห่างกันเป็นคู่ 3

ประโยคที่ 28

----	-----	-----	---ช	-----	-----	-----	---ช
------	-------	-------	------	-------	-------	-------	------

----	-----	-----	---X	-----	-----	-----	---X
------	-------	-------	------	-------	-------	-------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 28 ประโยคที่ 28 เทียวโอด

สำนวนนี้ทำการยืมเสียง “ซอล” เป็นเสียงสำคัญ อยู่ท้ายวรรคแรกและวรรคหลังเท่านั้น ส่วนทำนองยาว ๆ ว่าง ๆ นั้น เป็นการลอยเสียง การลอยในวรรคแรกนั้น เป็นการลอยเสียงฟา ซึ่งเป็นเสียงสุดท้ายประโยคที่ 27 แล้วหมดการลอยเสียง “ฟา” โดยทำการลงเสียง “ซอล” จากนั้นทำการลอยเสียง “ซอล” ในห้องที่ 4 และลงเสียงซอลอีกครั้งในห้องที่ 80 ตอนท้ายจังหวะของประโยคนี้นี้

ประโยคที่ 29

----	-----	-----	---ล	-----	-----	---ด	---ช
------	-------	-------	------	-------	-------	------	------

----	-----	-----	---X	-----	-----	---X	---X
------	-------	-------	------	-------	-------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 29 ประโยคที่ 29 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการลอยจังหวะแล้วลงที่เสียง “ลา” ซึ่งเป็นการเพิ่มขึ้นหนึ่งเสียงจากวรรคที่ผ่านมา แล้ววนกลับเข้าหาที่เสียง “ซอล” ในตอนท้ายของวรรคหลัง โดยมีเสียง “โด” เป็นเสียงที่แทรกเข้ามาเพื่อเป็นการสร้างอารมณ์ของเพลงในลักษณะเสียงสั้น กระชับ แล้วจึงค่อยทำการวนเสียงลงมาหาเสียง “ซอล” ซึ่งห่างเป็นคู่ 5

ประโยคที่ 30

----	-----	-----	---ล	-----	-----	---ด	---ช
------	-------	-------	------	-------	-------	------	------

----	-----	-----	---X	-----	-----	---X	---X
------	-------	-------	------	-------	-------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 30 ประโยคที่ 30 เทียวโอด

ประโยคนี้นี้มีรูปแบบทำนองเหมือนกับประโยคที่ 29 โดยทำการลอยจังหวะจากเสียง “ลา” ไปหาเสียง “ซอล” จากเสียง “ซอล” ของวรรคที่ผ่านมามาทำการวนกลับไปหาเสียง “ลา” อีกที ซึ่งในส่วนท้ายวรรคมีเสียง “โด” เข้ามาเป็นส่วนเสริมทำนองของวรรคหลังโดยทำการลากเสียงยาวเพื่อเข้าสู่ในส่วนต่อไป

ประโยคที่ 31

----	---ช	----	---ล	----	---ช	----	---ล
----	---X	----	---X	----	---X	----	---X

ตัวอย่างโน้ตที่ 31 ประโยคที่ 31 เทียวโอด

วรรคแรกและวรรคหลังมีท่วงทำนองลักษณะเดียวกัน กล่าวคือ เสียงที่ลงจังหวะอยู่ที่เสียง “ลา” เสียงเดียวกันทั้งสองวรรค และมีการลอยจังหวะย่อยภายในคือ เสียง “ซอล” โดยมีลักษณะการเคลื่อนที่ของเสียงจาก “ซอล” ไปหา “ลา” แล้วกลับมาเสียง “ซอล” ถือเป็นส่วนที่ซ้ำทำนองก่อนทำการเปลี่ยนรูปแบบในส่วนต่อไป

ประโยคที่ 32

----	---ล	----	ทลรท	----	---ล	----	ทลรท
----	---X	----	X X X X	----	---X	----	X X X X

ตัวอย่างโน้ตที่ 32 ประโยคที่ 32 เทียวโอด

ทำนองประโยคที่ 31 ทำการลงที่เสียง “ลา” จากนั้นทำการลอยต่อเนื่องมาถึงทำนองในท้องเพลงที่สองแล้วเน้นเสียงหนึ่งครั้ง จากนั้นจึงเคลื่อนที่มาลงเสียง “ที” ตรงทำยวรรคของทำนองเพลง โดยทำการตกแต่งทำนองด้วยการเพิ่มจำนวนตัวโน้ตเข้าไป จาก /----/ --- ล/ ----/ --- ท/ เป็น /--- /---ล/----/ทลรท/ อยู่ในลักษณะโครงสร้างทำนองเดียวกัน แล้วทำการลากเสียงลอยไปจนถึงวรรคต่อไป ที่แสดงการย้ำ ซ้ำหรือการทอนทำนองเช่นเดิม

ทำนองโยนตอนที่ 6 ประโยคที่ 33- 40

ประโยคที่ 33

----	---ทร	----	---ม	----	---ม	----	---ม
----	---X ^x	----	---X	----	---X	----	---X

ตัวอย่างโน้ตที่ 33 ประโยคที่ 33 เทียวโอด

ทำนองวรรคแรกมีเสียงหลัก คือ เสียง “เร” และเสียง “มี” โดยมีเสียง “ที” เป็นเสียงผ่านของทำนองแล้วส่งต่อในวรรคหลัง วรรคต่อไปยังคงเสียงที่เสียง “มี” โดยทำการบรรเลงต่อเนื่องไปใน

เสียง “มี” เป็นหลัก และเป็นทำนองที่แสดงเสียงหลักของทำนองในส่วนนี้ อีกทั้งยังเป็นสำนวนที่ใช้สำหรับการเชื่อมทำนองเพื่อเข้าสู่ในส่วนต่อไป

ประโยคที่ 34

----	--- ท	----	--- ม	----	--- ร	----	--- รล
----	--- X	----	--- X	----	--- X	----	--- ^X X

ตัวอย่างโน้ตที่ 34 ประโยคที่ 34 เที้ยวโอด

สำนวนนี้เป็นการลอยเสียงมาที่เสียง “ที” และทำการลอยจังหวะต่อไปลงที่เสียง “มี” ในทำยวรรคแรก จากนั้นทำการลอยไปหาเสียง “เร” ซึ่งอยู่ในวรรคหลังและลงที่เสียง “ลา” โดยใช้เสียงผ่านคือ เสียง “เร” ที่แทรกลงมาเป็นคู่ 4 ของทำนองเพลงในส่วนนี้ ก่อนหมดจังหวะหน้าทับ

ประโยคที่ 35

--- ซ	--- ทล	--- ซ	--- ทล	- ท - ล	- ท - ล	ทลทล	ทล - ล
--- X	--- ^X X	--- X	--- ^X X	- X - X	- X - X	X X X X	X X - X

ตัวอย่างโน้ตที่ 35 ประโยคที่ 35 เที้ยวโอด

ทำนองส่วนที่เป็นห้องคู่ ทำการยืมที่เสียง “ลา” โดยมีการทอนทำนองที่มุ่งไปตกเสียง “ลา” ที่การเน้นทำนองเสียง “ลา” เป็นหลัก ในช่วงวรรคแรก มีเสียงผ่านคือ /---ซ/---ท/ ซึ่งเป็นการทอนของทำนอง ต่อมาในส่วนวรรคหลังมีลักษณะเป็นการทอนของทำนองเช่นกันซึ่งมีความถี่มากขึ้น ถึงแม้ว่าทำนองจะมีความถี่มากขึ้น ส่วนย่อยทำนองในส่วนนี้ ยังคงที่เสียง “ที” โดยมีเสียง “ที” เป็นเสียงผ่าน แล้วลงทำยวรรคด้วยเสียง “ลา” เป็นเสียงสุดท้าย

ประโยคที่ 36

--- ซ	ลท - ล	--- ซ	ลท - ล	--- ซ	ลท - ล	--- ล	ทลรท
-------	--------	-------	--------	-------	--------	-------	------

--- X	XX - X	--- X	XX - X	--- X	XX - X	--- X	XX XX
-------	--------	-------	--------	-------	--------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 36 ประโยคที่ 36 เทียวโอด

จากวรรคเพลงดังกล่าวข้างต้น พบว่ามีท่วงทำนองเหมือนกัน 3 ใน 4 ส่วนของทำนองทั้งหมด ซึ่งเป็นการบรรเลงที่เน้นเสียงตกอยู่ที่เสียง “ลา” และ “ซอล” เป็นหลักและทำการเปลี่ยนสำนวนตอนท้ายวรรค จึงเป็นลักษณะการทอนทำนองเพลง และในบางครั้งที่บรรเลงจะใช้สูงที่ต่ำที่

ประโยคที่ 37

----	----	----	--- ล	----	----	----	--- ท
------	------	------	-------	------	------	------	-------

----	----	----	--- X	----	----	----	--- X
------	------	------	-------	------	------	------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 37 ประโยคที่ 37 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการลอยเสียงไปลงที่ท้ายวรรคแรก คือ เสียง “ลา” โดยทำการเรียงเสียงลงจากเสียงที่ของประโยคที่ 36 ด้วยการครวญแล้วลงในวรรคแรก จากนั้นทำการครวญเสียง “ลา” ต่อเนื่องไปลงที่วรรคหลัง คือ เสียง “ที” โดยการลอยจังหวะอย่างต่อเนื่องนั่นเอง

ประโยคที่ 38

----	----	----	-- ลรท	----	-- ลรท	ลรท ลรท	ลซ - ซ
------	------	------	--------	------	--------	---------	--------

----	----	----	-- X ^X X	----	-- X ^X X	X ^X X ^X X ^X	XX - X
------	------	------	---------------------	------	---------------------	--	--------

ตัวอย่างโน้ตที่ 38 ประโยคที่ 38 เทียวโอด

ท้ายวรรคแรกทำในลักษณะการวัดเสียง แต่เน้นเสียงตกเป็นหลัก จากนั้นในวรรคหลังเป็นการทอนทำนองมีความถี่มากขึ้น โดยวิธีการวัดเสียง เพื่อมุ่งไปหาเสียงท้ายวรรค คือ เสียง “ซอล” เป็นเสียงสุดท้าย และแสดงลักษณะการหมดสำนวนการทอนทำนอง เพื่อเข้าสู่สำนวนในส่วนต่อไป

ประโยคที่ 39

----	---ล	-----	---ช	-----	---ล	-----	---ช
------	------	-------	------	-------	------	-------	------

----	---X	-----	---X	-----	---X	-----	---X
------	------	-------	------	-------	------	-------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 39 ประโยคที่ 39 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการลอยทำนอง ทั้งวรรคแรกและวรรคหลังบรรเลงในลักษณะเดียวกัน โดยมีการยึดทำนอง ในลักษณะการทอน ซึ่งยังคงเป็นทำนองในส่วนเดียวกับส่วนที่ผ่านมา

ประโยคที่ 40

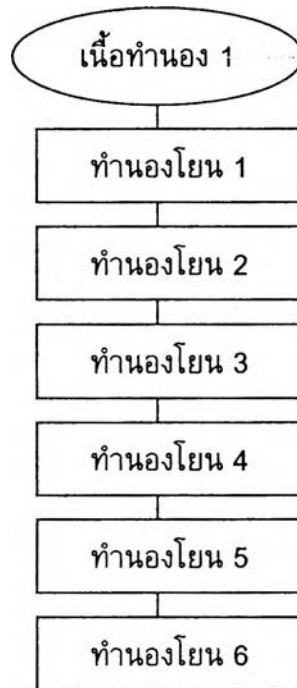
----	-----	-----	---ช	-----	-----	-----	---ช
------	-------	-------	------	-------	-------	-------	------

----	-----	-----	---X	-----	-----	-----	---X
------	-------	-------	------	-------	-------	-------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 40 ประโยคที่ 40 เทียวโอด

สำนวนนี้เป็นการลอยทำนองเพื่อรอจังหวะ รอเสียงเพื่อเตรียมความพร้อมเข้าสู่เนื้อทำนองอัตราสองชั้น ซึ่งต้องมีการตั้งแนวทำนองของผู้บรรเลงได้เป็นอย่างดี อีกทั้งเป็นทำนองส่วนสำคัญ จึงทำให้มีการยึดทำนองออกไป ยาวกว่าทุกส่วนที่กล่าวมาข้างต้น

จากโครงสร้างทั้งหมดของทำนองเที่ยวโอด ที่กล่าวข้างต้น สามารถจำแนกรูปแบบของทำนองได้ตามแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 3 ลักษณะทำนองเที่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น)

ทำนองเที่ยวโอดอยู่บนพื้นฐานบันไดเสียงหลักเดียวกันคือ ซลทขรมข (เพียงออล่าง) ถึงแม้จะมีการลอยในโยนหลายทำนอง ส่วนวนทำนองยังคงรูปแบบของบันไดเสียงหลักและมีการเคลื่อนที่ของทำนองส่วนใหญ่อยู่ในลักษณะการย้ำสำนวนเดิม แล้วเข้าสู่การครวญหรือการลอยจังหวะต่อไป นอกจากนี้สำนวนทำนองที่ปรากฏเป็นสำนวนเนื้อหลักของเพลงในส่วนนี้คือ

/- ซลท/-ร-ม/-ซ-ม/-ร-ท/-ร-ม/-ร-ท/ทท-ล/ลล-ซ/

นอกจากนี้พบว่า การเคลื่อนที่ของทำนองมีการเคลื่อนที่และมีการแปรผันของทำนองอยู่ตลอดเวลา ถึงแม้จะมีการย้ำเสียงเดิมก็ตาม มักจะดำเนินทำนองให้มีความถี่ของสำนวนทำนองมากยิ่งขึ้นเป็นลำดับ และเมื่อจะเข้าสำนวนการหมดช่วงของการโยนแต่ละชุดนั้น จะมีสำนวนทำนองที่มีความถี่เสียงหรือมีพยางค์ความถี่มากยิ่งขึ้น จากนั้นเมื่อเข้าสู่ต้นของแต่ละโยน ทำนองจะอยู่ในลักษณะห่าง ๆ หรือยื่นเสียง ฉะนั้นลักษณะของการโยนในแต่ละโยนทำนองเที่ยวโอดส่วนนี้ จึงมักมีรูปแบบของทำนองโยนในลักษณะคล้ายคลึงกัน

3.2 ลีลาสำนวนทำนอง ที่พบในเที่ยวพัน (อัตราจังหวะสองชั้น)

เนื้อทำนองตอนที่ 1 ประโยคที่ 1 - 4

ประโยคที่ 1 - 2 (ขึ้นต้นทำนองเพลง)

1	-----	-----	-----	-----
2	- - - ล	- ล - ล	- ร - ด	- ล - ช

ตัวอย่างโน้ตที่ 41 ประโยคที่ 1-2 เที่ยวพัน

ทำนองนี้เป็นส่วนเชื่อมทำนองจากสามชั้นเข้าสู่สองชั้น จึงทำการเว้นทำนองแรกไว้หน้าวรรคก่อนเข้าสู่ทำนองและถือเป็นสำนวนกลอนขึ้นเพลงของทำนองสองชั้นในทิศทางลงไปหาเสียง “ซอล” ให้ความรู้สึกเป็นการเชื่อมสำนวนจากสำนวนหนึ่งมาอีกส่วนหนึ่ง

ประโยคที่ 3 - 4

3	- ซลท	ลทดร	พมรม	ฟชลช
4	- - - -	- - - ช	- ชชชช	- ช- ช

ตัวอย่างโน้ตที่ 42 ประโยคที่ 3-4 เที่ยวพัน

ทำนองทั้ง 2 วรรคนี้ยังคงเสียงตกอยู่ที่เสียง “ซอล” เช่นเดิม ส่วนในวรรคแรกเป็นทำนองในลักษณะขึ้นแล้วลง $\rightarrow \leftarrow$ แต่สำหรับวรรคหลังคงเสียงหลักที่เสียง “ซอล” โดยมีส่วนแรกและ ส่วนหลังของวรรคเป็นทำนองเดียวกัน แสดงลักษณะการขึ้นต้นของเพลง

ทำนองโยนตอนที่ 1 ประโยคที่ 5 - 12

ประโยคที่ 5 - 6

5	- - - -	- ร - ล	- - ทล	ช ร - ช
6	- ร - ช	ล ท - ล	ช ล ท ล	ช ร - ช

ตัวอย่างโน้ตที่ 43 ประโยคที่ 5-6 เที่ยวพัน

ทำนองวรรคที่ 5 และที่ 6 นี้ มีโครงสร้างเสียงตกในตำแหน่งเสียงเดียวกัน จึงสามารถสรุปได้ว่า วรรคที่ 5 กับวรรคที่ 6 มีโครงสร้างทำนองเดียวกัน แต่มีการประดิษฐ์ทำนองที่ต่างกันออกไป โดยการเพิ่มโน้ตในแต่ละห้องเพลงให้มีความหนาแน่นมากขึ้น ดังการขยายและแสดงการเพิ่มพยางค์ เพิ่มเสียงทำนองดังต่อไปนี้

ห้องเพลงที่ 2 จาก /- ร - ล/ เป็น /ลท - ล/

ห้องเพลงที่ 3 จาก /- -ทล / เป็น /ซลทล/

สามารถสังเกตได้ว่า มีจำนวนเสียงที่เพิ่มมากขึ้น แต่ยังคงใช้วิธีการบรรเลงด้วยเสียงที่ต่อเนื่องกันโดยตลอด อีกทั้งยังคงเสียงหลักของห้องเพลงไว้

ประโยคที่ 7 - 8

7

----	- ร - ล	-- ทล	ซ ร - ซ
------	---------	-------	---------

8

- ร - ซ	ล ท - ล	ซ ล ท ล	ซ ร - ซ
---------	---------	---------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 44 ประโยคที่ 7-8 เทียบพัน

สำหรับสองวรรคประโยคนี้ เป็นการบรรเลงซ้ำทำนองกับวรรคที่ 5 และ 6 ซึ่งยังคงบรรเลงตามปกติไม่มีการตกแต่งส่วนใดเพิ่มเติมจากเดิม แสดงการย้ำสำนวนเดิม ก่อนเปลี่ยนสำนวนอื่นในส่วนต่อไป

ประโยคที่ 9 - 10

9

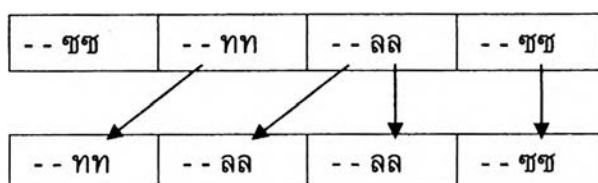
-- ซซ	-- ทท	-- ลล	-- ซซ
-------	-------	-------	-------

10

-- ทท	-- ลล	-- ลล	-- ซซ
-------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 45 ประโยคที่ 9-10 เทียบพัน

การดำเนินทำนองทั้ง 2 วรรคนี้ เป็นการดำเนินทำนองด้วยวิธีการเก็บและมีการเปลี่ยนเสียงลูกตก โดยเน้นเสียงท้ายห้องแต่ละห้องเพลง เสียงลูกตกของทั้ง 2 วรรคนั้นมีเสียงตกสำหรับการหมดวรรค คือ เสียงซอลที่เป็นเสียงเดียวกัน กลอนเพลงในลักษณะนี้เรียกได้ว่า “กลอนเดิน” จากการอธิบายของรองศาสตราจารย์พิชิต ชัยเสรี ในรายวิชาสัมมนาบริหารวิชาชีพดนตรีไทย เมื่อสังเกตจะพบว่า สำนวนทำนองวรรคหลังนั้นเป็นการขยายทำนองจากวรรคแรกดังต่อไปนี้

ทำนองนี้ทำการขยายทำนองจากเสียง “ลา” ให้กลายเป็น 2 ห้องเพลงโดยให้ความรู้สึกเป็นการลงหรือการหมด เป็นการปิดท้ายสำนวนได้ดีกว่าที่จะบรรเลงทำนองทั้ง 2 วรรคในลักษณะเดียวกัน

ประโยคที่ 11 - 12

11

-- ชช	-- ทท	-- ลล	-- ชช
-------	-------	-------	-------

12

-- ทท	-- ลล	-- ลล	-- ชช
-------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 46 ประโยคที่ 11-12 เทียบพัน

สำหรับประโยคนี้ เป็นการบรรเลงซ้ำกับทำนองในประโยค 9 –10 ซึ่งเป็นการย้ำสำนวนทำนองก่อนที่จะเข้าสู่ส่วนต่อไป

ทำนองโยนตอนที่ 2 ประโยคที่ 13 - 16

ประโยคที่ 13 - 14

13

-ลชฟ	ชลชฟ	-ลชฟ	ชลชล
------	------	------	------

14

-- ชฟ	มฟชล	ทลชล	ชฟ-ช
-------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 47 ประโยคที่ 13-14 เทียบพัน

ทำนองวรรคที่ 13 เป็นการย้ำทำนองเพลงก่อนที่จะลงลูกตกที่เสียง “ลา” ในตอนท้ายวรรค และเชื่อมต่อวรรคต่อไป โดยย้ำเสียงตกที่เสียง “ลา” จากนั้นจึงดำเนินทำนองมาลงที่เสียง “ชอล” ในตอนท้ายของวรรคที่ 14 จะสังเกตได้ว่า เสียงสำคัญของทำนองในส่วนนี้ อยู่ที่เสียง “ชอล” และเสียง “ลา” เท่านั้น แสดงการซ้ำทำนองเพื่อลงจบและให้ความรู้สึกเป็นสำนวนปลายปิด

ประโยคที่ 15 - 16

15

-ลขฟ	ชลขฟ	-ลขฟ	ชลชล
------	------	------	------

16

-- ขฟ	มฟชล	ทลชล	ขฟ-ข
-------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 48 ประโยคที่ 15-16 เทียบพัน

ทั้งสองวรรคนี้บรรเลงเหมือนกับวรรคที่ 13 และ 14 ซึ่งยังคงเป็นการย้ำทำนองเพื่อเข้าสู่รูปแบบการบรรเลงส่วนอื่นต่อไป

ทำนองโยนตอนที่ 3 ประโยคที่ 17 - 31

ประโยคที่ 17 - 18

17

- ทรม	- ข - ล	- ข - ม	- ร - ข
-------	---------	---------	---------

18

- ร - ม	- ข - ล	- ร - ล	- ท - ล
---------	---------	---------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 49 ประโยคที่ 17-18 เทียบพัน

สำนวนทำนองในส่วนต้นของสองวรรค คือ ห้องเพลงที่ 1 และห้องเพลงที่ 2 มีโครงสร้างทำนองเหมือนกัน คือ /-ร-ม/-ข-ล/ ถึงแม้ว่าในห้องเพลงที่ 1 ของประโยคที่ 17 จะเพิ่มพยางค์มากขึ้นก็ตาม ยังมีโครงสร้างทำนองเดียวกัน โดยในวรรคแรกมีทิศทางของทำนองตอนท้ายในทางขึ้น และสำหรับท้ายวรรคหลังมีทิศทางเคลื่อนที่ของทำนองในทิศลงทำให้มีผลต่อเสียงตกสุดท้าย คือ วรรคแรกจะลงที่เสียง “ซอล” ส่วนวรรคหลังลงที่เสียง “ลา” ที่มีเสียงลูกตกต่างกัน เพราะในประโยคต่อไป เป็นการทอนทำนอง ฉะนั้น การลงเสียงต่าง ๆ ในการหมดจังหวะจึงเป็นเสียงที่สำคัญอีกเสียงหนึ่ง ที่ส่งผลต่อการทอนสำนวนในเสียงต่าง ๆ ต่อไป

ประโยคที่ 19 - 20

19

--- ล	---ทล	--- ล	---ทล
-------	-------	-------	-------

20

--- ล	---ทล	ทลทล	- ร - ข
-------	-------	------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 50 ประโยคที่ 19-20 เทียบพัน

การดำเนินทำนองประโยคนี้ มีการยึดเสียง“ลา”เป็นหลัก และมีเสียง“ที่”เป็นเสียงผ่าน เพื่อเป็นส่วนทำให้เสียง “ลา” มีน้ำหนักมากขึ้น ส่วนวรรคเพลงที่ 20 เป็นการทอนและมีการใช้เสียง“ลา” เป็นหลักเช่นกัน จากนั้นดำเนินทำนองลงที่เสียง“ซอล” เพื่อเข้าสู่การลอยในเสียงต่อไป

ประโยคที่ 21- 22

21

--- ซ	--- ซ	- ลซฟ	ซฟซล
-------	-------	-------	------

22

----	--- ล	--- ซ	ลซฟซล
------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 51 ประโยคที่ 21-22 เทียบพัน

วรรคที่ 21 นี้ เป็นการลอยทำนองที่มีการตกแต่งทำนองโดยใช้การสะบัดเสียง พร้อมทั้งดำเนินกลอนลงในเสียง“ลา” ซึ่งเป็นเสียงตกตอนท้ายของทำนองที่ 21 แล้วทำการลอยเสียงลงตอนท้ายวรรคที่เสียง“ลา”เช่นกัน จากนั้นมีการตกแต่งทำนองโดยใช้วิธีการบรรเลงที่เรียกว่าการสะบัด คือ /ลซฟ ซล/ ในตอนท้าย ซึ่งเป็นการเพิ่มพยางค์

จาก /ซฟซล/

เป็น /ลซฟ-ซล/

ประโยคที่ 23 - 24

23

----	--- ล	--- ซ	ลซฟ ซล
------	-------	-------	--------

24

--- ล	--- ซ	----	--- ดล
-------	-------	------	--------

ตัวอย่างโน้ตที่ 52 ประโยคที่ 23-24 เทียบพัน

วรรคเพลงที่ 23 นี้มีลักษณะการดำเนินทำนองและการลอยจังหวะเหมือนกับวรรคที่ 22 โดยเน้นเสียงตกที่เสียง“ลา”เป็นเสียงสำคัญ และมีการตกแต่งทำนองโดยการสะบัดเสียงลงที่เสียง “ลา” จากนั้นในวรรคที่ 24 ยังคงการลอยที่เสียง “ลา” และลงเสียงท้ายวรรคด้วยเสียง “ลา” อีกเช่นเดิม แต่มีการนำเสียง “โด” มาเป็นเสียงผ่าน เพื่อให้มีลักษณะเหมือนอาการกระตุกเสียง และเป็นต้นสำนวนสำหรับทำนองต่อไป

ประโยคที่ 25 - 26

25

--- ซ	--- ดล	- ซดล	- ซดล
-------	--------	-------	-------

26

- ซดล	--- ด	----	--- ด
-------	-------	------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 53 ประโยคที่ 25-26 เทียบพัน

ประโยคที่ 25-26 เป็นการทอนทำนองให้มีความถี่มากขึ้นโดยในวรรคที่ 25 สองส่วนแรกเป็นการลอยจาก “ซอล” ไปหาเสียง “ลา” ซึ่งเพิ่มขึ้นหนึ่งเสียงแต่มีการใช้ลักษณะการสะดุดเสียงที่มีเสียง “โด” ห่างกันเป็นคู่ 5 เข้ามาเสริม จากนั้นจึงทำการย่อทำนองให้แคบลง เป็น /-ซดล/ สำหรับทำนองวรรคที่ 26 สองห้องแรกนั้นยังคงมีลักษณะการทอนสำนวนให้แคบลง แล้วลอยจังหวะไปที่เสียง “โด” และดำเนินทำนองมาสู่ลูกตกเสียงสุดท้ายด้วยเสียง “โด” อีกครั้ง จะสังเกตได้ว่า เป็นการลอยเสียงจาก “ซอล” ไปหา “โด” แสดงการหมดประโยคแล้วทำการขึ้นเสียงโดยการลอยเพื่อรอจังหวะหน้าทับสำหรับดำเนินทำนองเข้าในจังหวะต่อไป

ประโยคที่ 27 - 28

27

--- ท	--- ด	----	--- ม
-------	-------	------	-------

28

- ร - ม	--- รด	----	----
---------	--------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 54 ประโยคที่ 27-28 เทียบพัน

ประโยคที่ 27- 28 เป็นลักษณะการลอยจังหวะโดยผ่านเสียงต่าง ๆ ได้แก่ เสียง “ที” และเสียง “โด” จากนั้นมีการลงจังหวะหนักท้ายวรรคที่เสียง “มี” แล้วทำการย่อเสียงลอยที่เสียง “มี” อีกครั้งหนึ่งก่อนการลอยไปสู่เสียง “โด” ในห้องเพลงที่ 2 ของวรรคที่ 28 แล้วลอยเสียงยาวเพื่อไปสู่ทำนองประโยคต่อไป

ประโยคที่ 29 - 30

29

--- ท	- มรด	--- ท	- มรด
-------	-------	-------	-------

30

--- ท	รดท-ดร	--- ร	--- ร
-------	--------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 55 ประโยคที่ 29-30 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้นี้ มีการทอนเสียงและมีเสียงลูกตกอยู่ที่เสียง “ที” และเสียง “โต” เป็นเสียงสำคัญสำหรับวรรคที่ 29 ส่วนแรกและส่วนหลังทำนองอยู่ในลักษณะเดียวกันที่มีการสะบัดลงที่เสียง “โต” คือ /-มรด/ จากนั้นทำนองในวรรคที่ 30 เป็นการลอยลงที่เสียงที จากนั้นจึงทำการเปลี่ยนเสียงโดยการลอยไปลงที่เสียง “เร” โดยใช้วิธีการสะบัดเสียงให้ลงเสียง “เร” ตอนท้ายห้องเพลงคือ /รดท-ดร/ แล้วจึงลอยในเสียง “เร” ต่อไป

ประโยคที่ 31

31

ซฟมร	ซฟมร	ซฟมร	ซฟมร
------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 56 ประโยคที่ 31 เกี่ยวพัน

จากการลอยที่ลงเสียง “เร” แล้วในวรรคที่ 30 เสมือนเป็นการลอยจังหวะและรอจังหวะหน้าทับเพื่อให้การดำเนินทำนองในวรรคต่อไปเข้าจังหวะได้พอดี เมื่อเข้าสู่วรรคที่ 31 เป็นการโยนเสียงลงที่เสียง “เร” เป็นหลักคือ /ซฟมร/ จำนวน 4 ครั้งจนหมดหน้าทับ

ทำนองโยนตอนที่ 4 ประโยคที่ 32-39

ประโยคที่ 32

32

- ท -ร	- ซ - ม	- มรท	- ล - ร
--------	---------	-------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 57 ประโยคที่ 32 เกี่ยวพัน

วรรคที่ 32 เป็นการเปลี่ยนทำนองที่ยังคงเสียง “เร” โดยโน้ตในส่วนนี้ ควรที่จะต้องดำเนินทำนองให้ออกมาในลักษณะของการยื่นเสียง “เร” คือ /----/ ---ร/ – รรر/ –ร-ร/ แต่โน้ตในลักษณะดังกล่าวเป็นการกลบเกลื่อนมือหลักเพื่อให้ดูเหมือนเป็นโน้ตในลักษณะการลอยจังหวะมากขึ้น

ประโยคที่ 33- 34

33

- ร - ม	- ช - ล	ทลชม	- ช - ร
---------	---------	------	---------

34

- ท - ร	- ช - ม	- มรท	- ล - ร
---------	---------	-------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 58 ประโยคที่ 33-34 เกี่ยวพัน

ประโยคที่ 33 – 34 มีทิศทาง การบรรเลงในทิศทางลงและมีการเน้นเสียงตกไปลงที่เสียง “มี” และเสียง “เร” เป็นหลัก โดยทำการเพิ่มความหนาแน่นของโน้ตมากขึ้น จากนั้นในวรรคที่ 34 มีลักษณะการบรรเลงคล้ายกัน แต่มีทิศทาง การเคลื่อนที่ของทำนองอยู่ในทิศทางขึ้นและคงเสียงตกที่เสียง “มี” ในห้องเพลงที่ 2 และเสียงตก “เร” ในห้องเพลงที่ 4 เป็นเสียงหลักให้มีความสัมพันธ์กัน

ประโยคที่ 35 - 36

35

- ร - ม	- ช - ล	ทลชม	- ช - ร
---------	---------	------	---------

36

- - รช	ลทดร	- - ช ล	ชฟมร
--------	------	---------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 59 ประโยคที่ 35-36 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้อย่างคงบรรเลงเหมือนกับวรรคเพลงที่ 33 เพราะเป็นการซ้ำทำนองเดิม จากนั้น เปลี่ยนทำนองของสำนวนกลอนเพลงในวรรคที่ 36 โดยทั่วไปเรียกว่า “ลูกขัด” มีลักษณะการดำเนินกลอนขึ้นและลง เช่น ในเพลงที่เป็นเพลงบรรเลงทั่ว ๆ ไป ทำนองนี้สามารถบรรเลงในลักษณะการเลื้อยของทำนองได้

ประโยคที่ 37 - 38

37

- - รช	ลทดร	- - ช ล	ชฟมร
--------	------	---------	------

38

ชชชม	ชชชร	ชชชม	ชชชร
------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 60 ประโยคที่ 37-38 เกี่ยวพัน

ลักษณะการบรรเลงทำนองนี้เหมือนกับการบรรเลงของวรรคที่ 36 คือ มีการเคลื่อนที่ของเสียงจากเสียงต่ำไปหาเสียงสูงและจากเสียงสูงลงสู่เสียงต่ำตามลักษณะการบรรเลงที่เรียกว่า “ลูกขัด” ซึ่งเป็นลักษณะหนึ่งที่อยู่ในประเภทลูกโยน เมื่อหมดจังหวะที่ 37 เพื่อเข้าสู่ทำนองวรรคที่ 38 มีการเน้นเสียงตกเป็นหลัก โดยส่วนใหญ่จะอยู่ในส่วนท้ายของทำนองโยน

ประโยคที่ 39

39

- - ซล	ซลซล	ซลซล	- ซ - ล
--------	------	------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 61 ประโยคที่ 39 เทียบพัน

ทำนองนี้มีความต่อเนื่องจากวรรคที่ 38 ถ้าเป็นการบรรเลงโดยทั่วไปเมื่อหมดทำนองที่ 38 แล้ว จะนำเสียงหลักมาเป็นเสียงสำคัญในวรรคต่อไป เช่น เสียงมีและเสียงเร แล้วจึงลงท้ายสำนวนด้วย /-มร/ มรמר/ มรמר/ -ม-ร/ แต่สำหรับในวรรคที่ 39 นี้ เป็นการหมดวรรคด้วยเสียงที่สูงขึ้น 5 เสียง คือ จากเสียง /- - - ม/- - - ร/ เพิ่มขึ้นเป็น /- ซ - ล/ ดังสำนวนที่ปรากฏ

ทำนองโยนตอนที่ 5 ประโยคที่ 40 - 46

ประโยคที่ 40

40

- - - ร	- ม - ซ	- - ลท	- ร - ล
---------	---------	--------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 62 ประโยคที่ 40 เทียบพัน

เมื่อดำเนินทำนองถึงประโยคเพลงที่ 40 จะเป็นการดำเนินทำนองให้อยู่ในลักษณะของการลอยจังหวะมากขึ้น ซึ่งมีลักษณะห่างกันแล้วใช้เสียง “ลา” เป็นเสียงหลัก

ประโยคที่ 41 - 42

41

- - - ซ	- ซลท	- ร - ล	- - - ล
---------	-------	---------	---------

42

- - - ร	- - - ซ	- - ลท	- ร - ล
---------	---------	--------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 63 ประโยคที่ 41-42 เทียบพัน

การดำเนินทำนองประโยคนี้มีการเน้นเสียงปลายวรรคเป็นหลักโดยที่โน้ตระหว่างทำนองเป็นการประดับทำนอง เพื่อไม่ให้เกิดความว่างของทำนอง โดยการใช้เสียง “ลา” ที่เป็นเสียงลูกตกห้องเพลงที่ 3 บรรเลงยาวมาจนถึงห้องเพลงที่ 4 ซึ่งอยู่กลุ่มเสียง ซลทXรมX เป็นหลัก

ประโยคที่ 43 - 44

43

--- ซ	- ซลท	- ร - ล	--- ล
-------	-------	---------	-------

44

รดทล	รดทล	รดทล	รดทล
------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 64 ประโยคที่ 43-44 เทียบพัน

ประโยคนี้มีการบรรเลงที่เหมือนกับวรรคเพลงที่ 41 และ 42 ที่ยังคงเสียง “ลา” เป็นเสียงหลัก จากนั้นในวรรคที่ 44 เปลี่ยนทำนองเป็นทำนองเก็บและยึดเสียงลูกตกเสียง “ลา” เป็นเสียงหลัก

ประโยคที่ 45 - 46

45

ทททล	ทททล	ทททล	ทททล
------	------	------	------

46

-- ท ล	ทลทล	ทลทล	- ท- ล
--------	------	------	--------

ตัวอย่างโน้ตที่ 65 ประโยคที่ 45-46 เทียบพัน

ประโยคนี้มีการเน้นเสียงตกด้วยการย้ายของทำนองทั้งวรรค จนเข้าสู่วรรคเพลงที่ 46 ยังคงลูกตกที่เสียง “ลา” เป็นหลักและทำการทอนทำนองโยนจนหมดชุดในตอนท้ายประโยคที่ 46

ทำนองโยนตอนที่ 6 ประโยคที่ 47 - 51

ประโยคที่ 47 - 48

47

ซลทค	รดทล	รทลซ	ทลซม
------	------	------	------

48

- ลซม	- ร - ค	-- มร	ดร - ม
-------	---------	-------	--------

ตัวอย่างโน้ตที่ 66 ประโยคที่ 47-48 เทียบพัน

การดำเนินทำนองประโยคนี้มีทิศทางลงเป็นหลักและมุ่งไปหาเสียงมีโดยพบสารัตถะคือ /ท ล ซ ม/ และเมื่อเข้าสู่วรรคเพลงที่ 48 มีการซ้ำทำนองเดิมในห้องเพลงที่ 1 เช่นกัน แต่เปลี่ยนทำนองเพลงให้มีลักษณะ “บาก” เพื่อให้เอื้อต่อการดำเนินทำนองที่เรียกว่า “โยน” ในประโยคต่อไป

ประโยคที่ 49 - 50

49

- - -	- - - ม	- มมม	- ม - ม
-------	---------	-------	---------

50

- - รม	ชลชม	- - รม	ชลชม
--------	------	--------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 67 ประโยคที่ 49-50 เทียบพัน

ประโยคนี้มีความต่อเนื่องมาจากวรรคเพลงที่ 48 ที่มีลูกตกเสียง “มี” และทำการลากเสียงยาวต่อเนื่อง พร้อมทั้งเน้นเสียงตกที่เสียง “มี” ในตอนท้ายจังหวะ เมื่อเข้าสู่จังหวะวรรคเพลงที่ 50 เป็นท่วงทำนองในลักษณะ “การเหลื่อม” แต่เนื่องจากทางเดี่ยวในส่วนนี้ไม่ว่าเครื่องใดก็ตามต้องเล่นให้ลงจังหวะหรือไม่ก็ดำเนินทำนองเปลี่ยนไปจากเดิม โดยอาจมีการเพิ่มรายละเอียดของทำนอง แต่ยังคงเสียงลูกตกในโครงสร้างเดียวกันคือ เสียง “มี”

ประโยคที่ 51

51

- - รม	ชลชม	- - รม	ชลชม
--------	------	--------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 68 ประโยคที่ 51 เทียบพัน

ประโยคนี้อย่างคงบรรเลงเช่นเดียวกับวรรคที่ 50 และยังคงเสียงลูกตกที่เสียง “มี” เช่นเดิม มีวิธีการบรรเลงลักษณะ “การเหลื่อม”

ทำนองโยนตอนที่ 7 ประโยคที่ 52 - 56

ประโยคที่ 52

52

รมชล	ทลชม	ลชมร	ชมรท
------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 69 ประโยคที่ 52 เทียบพัน

วรรคเพลงที่ 52 เป็นการขมวดปิดท้ายทำนองในทางเก็บให้มีทิศทางการเคลื่อนที่ของทำนองอยู่ในทิศทางลง คือ /ทลชม/ จังหวะในห้วงคู่ยังคงเสียง “มี” เช่นเดิม แต่หมดท้ายวรรคลงด้วยเสียง “ที” ซึ่งเป็นคู่สี่ของทำนองเพลงในบันไดเสียงเพียงออล่างเช่นเดิม

ประโยคที่ 53 - 54

53

- มรท	- ล- ช	- ลทรี	- ล -ท
-------	--------	--------	--------

54

- - - -	- - - ท	- ททท	- ท - ท
---------	---------	-------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 70 ประโยคที่ 53-54 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้ มีการใช้เสียงต่อเนื่องมาจากวรรคที่ 52 ซึ่งเป็นทำนองบากเพื่อโยนเสียง โดยดำเนินทำนองเคลื่อนไปลงในเสียง “ที” เป็นเสียงหลัก จากนั้นทำการยืมเสียงในลักษณะการโยนที่มีลักษณะทำนองที่เป็นสำนวนปิดของทำนองโยนในเพลงประเภทสองไม้ จนกระทั่งหมดวรรคทำนองเพลงที่ 54

ประโยคที่ 55 - 56

55

- - ลท	รุ่มรูล	- - ลท	รุ่มรูล
--------	---------	--------	---------

56

- - ลท	รุ่มรูล	- - ลท	รุ่มรูล
--------	---------	--------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 71 ประโยคที่ 55-56 เกี่ยวพัน

ทำนองทั้งสองวรรคนี้ มีวิธีการบรรเลงที่เรียกว่า “ลูกเหลี่ยม” เหมือนกัน โดยมีเสียงหลักอยู่ที่เสียง “ที” และเสียง “ลา” ซึ่งทำนองทั้งสองมักปรากฏอยู่ในลักษณะการเคลื่อนที่ของทำนองโยน

ทำนองโยนตอนที่ 8 ประโยคที่ 57 - 64

ประโยคที่ 57 - 58

57

ลขมร	ขมรท	มรทล	รทลข
------	------	------	------

58

- ท -ล	- ข - ล	- - รด	ทลขม
--------	---------	--------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 72 ประโยคที่ 57-58 เกี่ยวพัน

ประโยคที่ 57 มีการเคลื่อนที่ของทำนองในทิศทางลงและมุ่งไปหาเสียงท้ายวรรคคือเสียง “ซอล” เป็นเสียงหลักมีลักษณะของการเรียงเสียงในทำนองเพลง ไม่มีการข้ามเสียงและเรียงลงจากเสียง “ที” ไปหาเสียง “ซอล” คือ /ที/ลา/ซอล/ ส่วนในวรรคเพลงที่ 58 เน้นเสียงตกที่เรียงลงมาหาเสียง “ลา” และเสียง “มี” ในห้องสุดท้ายเป็นหลัก ที่ตกเสียงมีเพื่อเอื้อต่อการส่งต่อเสียงของทำนองในประโยคต่อไป

ประโยคที่ 59 - 60

59

ซลซม	รทรม	ซลทล	รทลช
------	------	------	------

60

- ร - ม	- ช - ล	-- ซล	รทลช
---------	---------	-------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 73 ประโยคที่ 59-60 เทียบพัน

วรรคเพลงที่ 59 ส่วนแรกยังคงตกที่เสียง “มี” เป็นเสียงหลักและเป็นการเน้นเพื่อเพิ่มรายละเอียดของทำนองที่วางตอนท้ายของวรรคแรกนั้นให้มีทำนองที่มีความถี่มากขึ้น โดยมีลูกตกอยู่ที่เสียง “ซอล” ส่วนวรรคเพลงที่ 60 มีลักษณะการซ้ำทำนองที่มีการขยายทำนองเพิ่มขึ้นอีกส่วนหนึ่ง คือ จาก/- ร/ - ม/ - ช-ล/ รทลช/ เป็น /-ร-ม/ -ช-ล/ -ซล / รทลช/ เป็นต้น โดยในส่วนท้ายของทั้งสองวรรคมีลูกตกเสียง “ซอล” เหมือนกัน

ประโยคที่ 61 - 62

61

- ร - ม	- ช - ล	ทลซม	- ร - ช
---------	---------	------	---------

62

-ซลท	- ร - ล	ทลซม	- ร - ช
------	---------	------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 74 ประโยคที่ 61-62 เทียบพัน

วรรคเพลงที่ 61-62 นี้ มีลักษณะทำนองเป็นโครงสร้างเดียวกัน แต่มีการเพิ่มรายละเอียดมากขึ้น ได้แก่ ส่วนต้นของวรรคเพลงที่ 61 คือ /-ร-ม/ เป็น /-ซลท/ ในวรรคเพลงที่ 62 จากสองพยางค์เป็นสามพยางค์ ในส่วนต่อมาห้องเพลงทั้งสองของวรรคที่ 61 จาก /-ช-ล/ เป็น /-ร-ล/ ให้ห้องเพลงที่ 2 ของวรรคที่ 62 ซึ่งมีเสียงห่างกันเป็นคู่ 5 สามารถสร้างลักษณะที่เรียกว่า “ความกลมกลืน” ให้เกิดขึ้นได้

ประโยคที่ 63 - 64

63

- ร - ม	- ช - ล	- ลชม	- ร - ช
---------	---------	-------	---------

64

- มชม	- ช - ล	- ลชม	- ร - ช
-------	---------	-------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 75 ประโยคที่ 63-64 เทียบพัน

ทำนองทั้งสองประโยคนี้มีโครงสร้างทำนองในลักษณะเดียวกับวรรคที่ 61 และ 62 แต่มีการเปลี่ยนลักษณะทำนองในวรรคท้ายให้ต่างไปจาก 3 วรรคที่กล่าวมาโดยเพิ่มรายละเอียดในส่วนแรก เช่น /-ร-ม/ เป็น /-มชม/ และในส่วนอื่น ดำเนินทำนองเหมือนเดิม ทุกประการและลงเสียงลูกตกที่เสียงซอลเช่นเดิม

เนื้อทำนองตอนที่ 2 ประโยคที่ 65 - 74

ประโยคที่ 65 - 66

65

- ม - ล	- ม - ช	- - ลช	- ล - -
---------	---------	--------	---------

66

ทชทล	ชม-ช	- - ลช	- ลลล
------	------	--------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 76 ประโยคที่ 65-66 เทียบพัน

ประโยคนี้มีลักษณะทำนองที่ห่างออกไปจากเดิมและมีเสียงหลักอยู่ที่ท้ายของทำนองคือเสียง “ลา” ส่วนวรรคเพลงที่ 66 เป็นโครงสร้างทำนองเดียวกันแต่เพิ่มรายละเอียดของทำนองเข้าไป ให้มีความหนาแน่นมากขึ้นโดยยังคงเสียงตกอยู่ที่เสียงเดิม

ประโยคที่ 67 - 68

67

ทลชช	ชชชล	ทลชล	ทดร์ด
------	------	------	-------

68

ร്മร์ด	รด์ทล	ทลชล	ทดร์ด
--------	-------	------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 77 ประโยคที่ 67-68 เทียบพัน

ประโยคนี้เป็นการผูกกลอนในลักษณะของการรวนเสียงขึ้น ๆ ลง ๆ ไม่เรียงเสียง มุ่งไปหาเสียง “โดสูง” เป็นเสียงหลักของโครงสร้างเพลง ส่วนในวรรคที่ 68 นั้น การดำเนินทำนองอยู่ในลักษณะเรียงเสียงเพื่อเป็นการเน้นทำนองและเน้นจังหวะที่มีความถี่มากยิ่งขึ้น

ประโยคที่ 69 - 70

69

รํมํรํดํ	รํดํทล	ทลชท	ลชลช
----------	--------	------	------

70

- ม - ล	- ม - ช	- - ลช	- ล- ล
---------	---------	--------	--------

ตัวอย่างโน้ตที่ 78 ประโยคที่ 69-70 ที่ยวพันธ์

ประโยคที่ 69 นี้ พบว่า เป็นสำนวนที่ต่อเนื่องมาจากทำนองประโยคที่ 68 โดยประโยคที่ 69 เป็นสำนวนการลงจบทำนอง แต่ประโยคที่ 70 เป็นลักษณะสำนวนของการขึ้นต้นหรือเป็นสำนวนเปิดเพื่อที่ดำเนินทำนองสำนวนอื่น ๆ ในประโยคต่อไป

ประโยคที่ 71 - 72

71

ลชทล	ชม - ช	ลชมช	ลชทล
------	--------	------	------

72

ทลชช	ชชชล	ทลชล	ทดํรํดํ
------	------	------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 79 ประโยคที่ 71-72 ที่ยวพันธ์

ประโยคที่ 71 พบว่าเป็นการย้าหรือซ้ำสำนวนกับประโยคที่ 70 โดยมีลูกตกอยู่ที่เสียง “ลา” เช่นเดียวกัน สำหรับประโยคที่ 72 เป็นสำนวนเก็บแบบเดียวกับประโยคที่ 68 และเป็นสำนวนที่ต่อเนื่องไปสู่ประโยคที่ 73-74 โดยสำนวนนี้เองที่แสดงให้เห็นถึงการประพันธ์เพลงทยอยเดี่ยวที่มีโครงสร้างมาจากเพลงทยอยใน

ประโยคที่ 73 - 74

73

รืมรึด	รึดทล	ทลชล	ทึดรึด
--------	-------	------	--------

74

รืมรึด	รึดทล	ทลชท	ลชลช
--------	-------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 80 ประโยคที่ 73-74 เกี่ยวพัน

สำนวนของประโยคที่ 73-74 เป็นสำนวนที่มีการเคลื่อนที่แบบเดียวกับประโยคที่ 68- 69 และเป็นสำนวนต่อเนื่องมาจากประโยคที่ 72 ที่มีลักษณะสำนวนโครงสร้างมาจากเพลงทยอยในตัวเอง

ทำนองโยนตอนที่ 9 ประโยคที่ 75 - 90

ประโยคที่ 75 - 76

75

- ทุรม	- ช - ล	- ช - ม	- ร - ช
--------	---------	---------	---------

76

- ทุรม	- ช - ล	- รึด - รึด	- ท - ล
--------	---------	-------------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 81 ประโยคที่ 75-76 เกี่ยวพัน

ประโยคที่ 75 และ 76 เป็นสำนวนลักษณะถาม-ตอบและเป็นทำนองบากไปสู่การโยนหรือการลอยในทำนองต่อไป

ประโยคที่ 77 - 78

77

- - - -	- - - ล	- ลลล	- ล - ล
---------	---------	-------	---------

78

- - - -	- - - -	- - - -	- - - ล
---------	---------	---------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 82 ประโยคที่ 77-78 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้เป็นการลอยจังหวะและคงเสียงที่เสียง “ลา” เป็นหลัก โดยทำเสียงต่อเนื่องไปจนหมดวรรคเพลง

ประโยคที่ 79 - 80

79

----	----	----	---ช
------	------	------	------

80

----	----	----	---ช
------	------	------	------

ตัวอย่างโน้ตที่ 83 ประโยคที่ 79-80 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้เป็นลักษณะการลอยที่เหมือนในวรรคที่ 77 และ 78 แต่ลดระดับเสียงลงมาหนึ่งเสียง เพื่อเป็นการเปลี่ยนอารมณ์และให้ความรู้สึกของเพลงที่มีความโศกเศร้า อาลัยอาวรณ์ และเข้าสู่การลอยในทำนองอื่นต่อไป

ประโยคที่ 81 - 82

81

----	---ล	----	- ร - ช
------	------	------	---------

82

----	---ล	----	- ร - ช
------	------	------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 84 ประโยคที่ 81-82 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้มีทำนองลอยจังหวะเหมือนกัน โดยต่อเนื่องมาจากประโยคที่ 77 - 80 แต่มีเสียงผ่านคือ เสียง “เร” จากนั้นจึงค่อยลงไปสู่เสียง “ซอล” และคงเสียง “ลา” และ “ซอล” เท่านั้น ที่เป็นเสียงหลักของทำนอง ทั้งสองประโยคบรรเลงในลักษณะเดียวกัน

ประโยคที่ 83 - 84

83

----	- ลรช	- ลรช	- ลรช
------	-------	-------	-------

84

----	- ลรช	- ลรช	- ลรช
------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 85 ประโยคที่ 83-84 เกี่ยวพัน

ประโยคนี้มีความถี่ของทำนองมากขึ้นจากประโยคที่ผ่านมา คือ จาก /----/---ล /----/ -ร-ช/ เป็น /-ลรช/ โดยทำให้เสียงสั้นลงลักษณะเหมือนการกระตุกเสียง ทั้งสองประโยคเหมือนกัน มีเสียงลูกตกที่เสียง “ซอล” เป็นสำคัญ

ประโยคที่ 85 - 86

85

ทลช- ด	-----	-----	---- ด
--------	-------	-------	--------

86

-----	--- ท	-----	--- ม
-------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 86 ประโยคที่ 85-86 เกี่ยวพัน

ทำนองช่วงนี้เป็นการลอยจังหวะที่มีลักษณะเสียงยาว จากนั้นจึงลากเสียงยาวต่อไปเรื่อย ๆ จนหมดวรรคที่ 85 ในวรรคเพลงที่ 86 ทำการลอยจังหวะไปหาเสียง “ที” จากนั้นทำการลากเสียงขึ้นไปหาเสียง “มี” ซึ่งอยู่ห่างกันเป็นคู่สี่ของทำนองเพลง

ประโยคที่ 87 - 88

87

-----	--- ท	-----	--- ด
-------	-------	-------	-------

88

-----	--- ฟ	-----	--- ฟ
-------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 87 ประโยคที่ 87-88 เกี่ยวพัน

ทำนองในประโยคนี้เป็นลักษณะของการลอยหรือครวญโดยตลอด มีเพียงเสียงหลักเท่านั้น ที่ปรากฏได้แค่ประโยคที่ 87 ห้องเพลงที่ 2 และ 4 แล้วทำการลากเสียงยาวต่อไปเพื่อลงไปหาลูกตกเสียง “ฟา” ในประโยคที่ 88 ห้องเพลงที่ 2 และ 4

ประโยคที่ 89 - 90

89

-----	--- ม	-----	--- ร
-------	-------	-------	-------

90

-----	--- ร	-----	--- ร
-------	-------	-------	-------

ตัวอย่างโน้ตที่ 88 ประโยคที่ 89-90 เกี่ยวพัน

ทำนองนี้อยู่ในลักษณะของการลอยหรือครวญทำนองในทิศทางลงและคงเสียงอยู่ที่เสียง “เร” เป็นเสียงสำคัญและเป็นการลอยในลำดับสุดท้ายของทำนองเพลง เพื่อเข้าสู่ทำนองลงจบที่มีลูกตกอยู่ที่เสียง “เร” นอกจากนี้ยังเอื้อต่อทำนองลงจบที่มีเสียงสุดท้ายเป็นเสียง “เร” เช่นเดียวกัน

เนื้อทำนองตอนที่ 3 ประโยคที่ 91 -92

ประโยคที่ 91 - 92

91

- ซลท	- ด - ร	- ม - ร	- ด - ซ
-------	---------	---------	---------

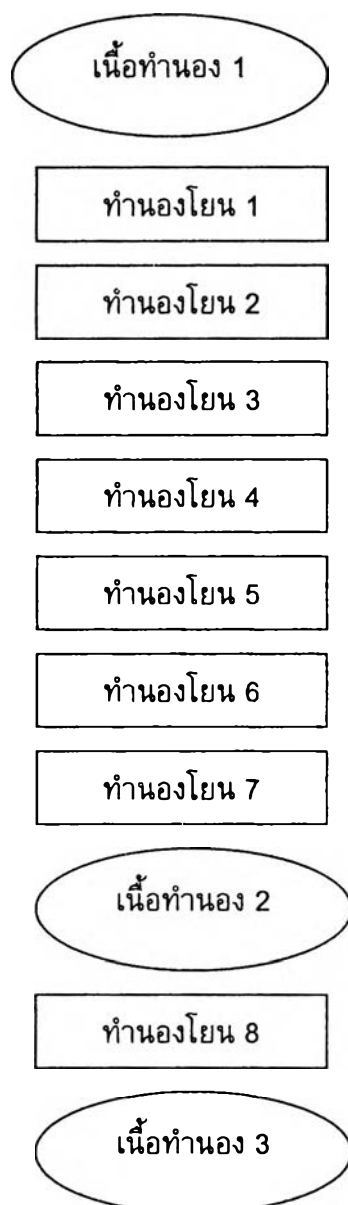
92

- ร - ซ	- - ล ท	- ล - ท	- ด - ร
---------	---------	---------	---------

ตัวอย่างโน้ตที่ 89 ประโยคที่ 91-92 เทียบกัน

ทำนองในส่วนนี้ มีลักษณะสำนวนกลอนในลักษณะสามชั้นเช่นเดียวกับการขึ้นต้นของทำนองเพลง ซึ่งถือเป็นต้นแบบให้เพลงเดี่ยวต่าง ๆ ที่เกิดขึ้นในยุคหลัง ยึดถือเป็นรูปแบบคือนำทำนองดังกล่าวมาขึ้นต้นและลงจบ นอกจากนี้จะสังเกตได้ว่า ทำนองเพลงยังคงอยู่ในบันไดเสียงเพียงออล่าง ซึ่งเป็นเสียงหลักของเพลงทยอยเดี่ยว

จากโครงสร้างทั้งหมดของทำนองที่เกี่ยวพันที่กล่าวข้างต้น สามารถจำแนกรูปแบบของทำนองได้ตามแผนภูมิ ต่อไปนี้

แผนภูมิที่ 4 ลักษณะทำนองที่เกี่ยวพัน (อัตราจังหวะสองชั้น)

สังเกตได้ว่าทำนองเพลงในส่วนนี้ประกอบไปด้วยเนื้อและโยนสลับกันไป แต่ลักษณะของการดำเนินทำนองในส่วนนี้ต่างจากทำนองที่เกี่ยวโอด เพราะอยู่ในลักษณะทางเก็บหรือทางพัน ฉะนั้นรูปหรือสำนวนกลอนต่าง ๆ สามารถจัดรูปแบบทำนองได้อย่างชัดเจน แต่อย่างไรก็ตามในทำนองโยนบางทำนองมีการใช้กลวิธีการลอยจังหวะแทรกเข้ามา และมักปิดท้ายสำนวนโยนด้วยการบรรเลงแบบทางเก็บของทำนองเพลง เพื่อเป็นส่วนเชื่อมทำนองการลอยจังหวะกับการบรรเลงแบบทางเก็บให้เข้ากันนั่นเอง

3.3 บทสรุปโครงสร้างของเพลง

จากการศึกษาและวิเคราะห์โครงสร้างของเพลงทยอยเดี่ยวพบว่า มีส่วนท่วงทำนองที่สำคัญแบ่งออกเป็น 2 ส่วนใหญ่ ๆ คือ ส่วนที่เป็นเนื้อทำนองและทำนองโยน ซึ่งในสองส่วนดังกล่าวนี้ มีรายละเอียดที่ต่างกัน

ส่วนที่ 1 ที่เรียกว่าเนื้อทำนองพบการเคลื่อนที่ของเสียง ที่มีความถี่และกลมกลืนกับจังหวะหน้าทับพอดี แต่เนื้อทำนองในบางแห่ง มีการยืดเนื้อทำนองออกไปโดยวิธีการลอยจังหวะ ทำให้มีสถานภาพคล้ายคลึงกับอาการลอยจังหวะ การลอยของเนื้อทำนองนี้จะไม่อยู่ในลักษณะของการทอนทำนองแต่จะเป็นการลอยจากเสียงหนึ่งไปหาอีกเสียงหนึ่งในแต่ละจังหวะเท่านั้น

ส่วนที่ 2 ที่เรียกว่า “โยน” จะพบว่าเป็นการบรรเลงที่สลับกับเนื้อเพลงเป็นการโยนในลักษณะการทอนทำนองลงให้สั้นและแคบลงเรื่อย ๆ ตัวอย่างในทำนองเที่ยวโอด (อัตราจังหวะสามชั้น) จะมีการโยนโดยการชักวิธีการลอยจังหวะจากเสียงหนึ่งไปหาอีกเสียงหนึ่ง มีทั้งการเคลื่อนที่ทำนองโดยการลอยในทิศทางขึ้นและเคลื่อนที่ทำนองโดยการลอยในทิศทางลงและในแต่ละการลอยก็จะมีลักษณะที่แตกต่างกันของการลอยอีกด้วย เช่น ลอยข้ามหนึ่งเสียง สองเสียง หรือสามเสียง เป็นต้น โดยมีการเชื่อมทำนองเพลง ด้วยการใช้เสียงหลุมต่าง ๆ ที่อยู่นอกเหนือจากกลุ่มบันไดเสียงที่ใช้ในวรรคนั้น ๆ และสำหรับในท่วงทำนองเที่ยวพิน (อัตราจังหวะสองชั้น) การโยนมีอยู่ 2 ลักษณะคือ

1. การโยนในลักษณะของการลอยจังหวะแล้ววนเข้าสู่เนื้อทำนองเพลงอัตราสองชั้น
2. การโยนในลักษณะการบรรเลงทางเก็บแล้วเข้าสู่การลอยทำนองเพลงอัตราสองชั้น

รูปแบบทำนองโยนที่ปรากฏในทำนองอัตราสองชั้นมีหลายลักษณะและมีหลายเสียง แต่เป็นที่น่าสังเกตว่า การลอยในอัตราจังหวะสองชั้นนั้นจะมีการทอนที่สั้นลงมากกว่าอัตราจังหวะสามชั้น พร้อมทั้งมีจำนวนน้อยกว่า อย่างไรก็ตามความสั้นและยาวของทำนองโยนในเพลงทยอยเดี่ยวสามารถโยนให้ละเอียดเท่าใดก็ได้แต่ต้องไม่ขวางกับจังหวะหน้าทับโดยสามารถประดิษฐ์ทำนองโยนต่าง ๆ แล้วทำการลอยจังหวะให้สั้นหรือยาวขึ้นอยู่กับทางของผู้บรรเลงเป็นหลัก